

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA XI

Broj 125

TUZLA, STUDENI 2003.

Cijena 1 KM, 4 Kn

Jesen može biti lijepa, puna blagog sunčeva sjaja,
puna šarenih boja.

I jesen života puna je boja ako je srce mlado....

Phil Bosmans

ŠESTA SMOTRA HRVATSKIH MJEŠOVITIH PJEVAČKIH ZBOROVA U BOSNI I HERCEGOVINI

Mješoviti zbor Srednje glazbene škole Novi Travnik

U Novom Travniku u crkvi Presvetoga Trojstva održana je u nedjelju, 16. studenoga 2003. godine, šesta smotra hrvatskih mješovitih pjevačkih zborova u BiH.

Smotra je počela misnim slavljenjem koje je predvodio prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD Napredak, uz koncelebraciju fra Zdravka Anđića, tuzlanskoga gvardijana, fra Vinka Tomasa i domaćeg župnika preč. Žarka Vujice, dekana Travničkog dekanata.

Pjevački komorni sastav Gimnazije KŠC Tuzla

ZBOR "NIKOLA ŠOP" JAJCE, pod ravnanjem Magdalene Tomić; HKD "NAPREDAK" ZBOR "TOMISLAV" BUGOJNO, pod ravnanjem Ivana Svetinovića; PJEVAČKI KOMORNI SASTAV GIMNAZIJE KŠC "SVETI FRANJO" TUZLA, pod ravnanjem Zrinke Andrejaš; "VITEŠKI AKORDI" VITEZ, pod ravnanjem Olge Krezić i MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR HKD "NAPREDAK" "TREBEVIĆ" SARAJEVO, pod ravnanjem Julia Marića.

Organizatori smotre su bili: Hrvatska matica iseljenika u F BiH,

Mješoviti pjevački zbor Tuzla

Nakon misnoga slavlja upriličen je koncert. Prisutne su pozdravili predstavnici Hrvatske Matice iseljenika, Hrvatske kulturne zajednice u F BiH, Matice Hrvatske, Županije i Općine.

Nastupili su: MJEŠOVITI ZBOR SREDNJE GLAZBENE ŠKOLE JAKOVA GOTOVCA - NOVI TRAVNIK, pod ravnanjem Nanarele Milanović; HRVATSKO PJEVAČKO DRUŠTVO "NADA" BANJA LUKA, pod ravnanjem Blaženke Boček; VOKALNA SKUPINA HKD "NAPREDAK" VITEZ, pod ravnanjem Olge Krezić; MJEŠOVITI ZBOR ŽUPE "UZNESENJA MARIJINA" "MIRJAM" TOLISA, pod ravnanjem Maria Makarića; MJEŠOVITI ZBOR HKD "NAPREDAK" TRAVNIK, pod ravnanjem Jadranka Ohneca; VELIKI ŽUPNI ZBOR "SVIH SVETIH" LIVNO, pod ravnanjem Julijane Đaković; MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR CRKVE "SVETIH APOSTOLA PETRA I PAVLA" TUZLA, pod ravnanjem Zrinke Andrejaš; MJEŠOVITI PJEVAČKI

Mješoviti zbor - Mirjam Tolisa

Mješoviti pjevački zbor HKD Napredak "Trebević" Sarajevo

Hrvatska kulturna zajednica u F BiH, Župni ured "Presvetog Trojstva", Novi Travnik, Srednja glazbena škola Jakova Gotovca Novi Travnik i Udruga "Hrvatska žena" Novi Travnik.

Medijski pokrovitelji: TV KISS Kiseljak, i Radio postaja Novi Travnik. Voditelj programa je bio g. Mladen Pejić.

Šesta smotra hrvatskih mješovitih pjevačkih zborova bila je na visokoj umjetničkoj razini. Zbor i Sastav iz Tuzle, kojima je uspješno ravnala Zrinka Andrejaš, bili su među najboljima. Pripremala ih je Evica Cerić, ali zbog bolesti nije mogla doći u Novi Travnik. Zboru pomaže i sestra Miriam.

Nakon Smotre pripremljen je domjenak za sve sudionike i tu se nastavilo druženje u veselom raspoloženju.

J. N.

Snimak za uspomenu: Tuzlaci i organizatori

"Ima, sigurno, negdje i mala sreća neka, koja ničija nije - već samo na vas čeka"

Ako za Šimu Ešića napišemo da je 1987. godine dobio prvu nagradu za najbolju emisiju na jugoslavenskoj smotri radio-stanica u konkurenciji umjetničke reportaže ili bilo koju drugu referencu u nizu njegovih uspješnih zanimanja izvan pjesništva i izdavaštva, prosječan Tuzlak pomisliće, pa i ustvrditi, da ne govorimo o istoj osobi. Šimo Ešić je za Tuzlake prvenstveno pjesnik i to pjesnik za djecu, pjesnik rudara i drugara, zavičaja, sunca, brda, šume, šarenih torbica...

Dječjačka pojava pjesnikova i široki osmijeh, sada već pomalo umoran kada ga pažljivije pogledate, njegova su osobna karta koja mu je otvarala ne samo tuzlanska vrata, nego i ona na koja je svojim stihovima kucao diljem široke, negostoprmljive i nepovjerljive Europe.

Šimo Ešić ima mudrost pri procjeni ljudi pa ni u miru ni u ratu nije gubio prijatelje, dapače! Ili ih je znao odabrati ili je za svoje prijatelje imao razumijevanja i znao im oprostiti, nije važno, važno je da se on ne ubraja u masu ljudi koji javno, bez ustezanja, priznaju kako su ih prijatelji iznenadili i iznevjerili u samo jednome danu, u proljeće 1992.

Ovih dana slavio je desetu obljetnicu svoje izdavačke kuće pa je to bila prigoda za razgovor o jednome uspješnom putu koji je za ove prilike rijedak i vrijedan isticanja.

U Teatru "Kabare" Tuzla upriličio je svečanu dodjelu godišnjih nagrada što ih njegova Izdavačka kuća "Bosanska riječ" dodjeljuje autoru ili kulturnoj instituciji koji su u tekućoj godini najviše učinili na prezentaciji bosanske knjige u svijetu.

Za Hrvatski Glasnik govorio je večer kasnije u prostoru Bosanske riječi, na prvome katu novoga tržnog centra na Brčanskoj malti.

Rekonvalescent koji se s radošću spremao za odmor, nakon višemjesečnih napora što su pratili pripreme za ovaj jubilej, nije krio koliko željno čeka dane mira s manje stresnim sadržajima od onih kojima su mu bili ispunjeni protekli dani i mjeseci.

ŠIMO EŠIĆ

Treba se možda držati toga
Lijepo je svugdje imati svoga

HG - Kako ste od rodnoga sela Breze, preko novinarskoga puta u Radio-Tuzli i Radio-Sarajevu, a zatim preko uredničkoga posla u Izdavačkom poduzeću "Univerzal", 1989. postali slobodni umjetnik?

Ešić - To su zanimanja u kojima sam zarđivao kruh, a moja težnja za bavljenjem umjetnošću započela je vrlo rano, još u osnovnoj školi kada je izašla moja prva zbirka pjesama.

Ta je knjiga, "Zdravica na kraju djetinjstva", nastala kao neke vrste dječji spomenar. Imala je 30 pjesama o 30 mojih prijatelja iz VIII razreda i, kao uspomena, podijeljena im je, uz svjedodžbe, na završetku osnovne škole.

Nije bilo prekida u mom bavljenju poezijom i do sada mi je izašlo 17 knjiga.

HG - Gdje su sada Vaši prijatelji, kakve su Vaše uspomene na to romantično vrijeme?

Ešić - Neki dan, na Svisvete smo se susreli na groblju u Brezama. Vidio sam puno dragih ljudi, a Zorica Iličić, učiteljica na Kiseljaku, jedna od onih iz prve zbirke, predložila je i jedno zvaničnije okupljanje, na nekome drugom mjestu. Ima iz naše kiseljačke generacije uspješnih ljudi pa smo se dogovorili da ona i Rado Pejić (aktualni ministar pravosuđa u Vladi TK) upriliče jedan takav susret.

HG - Pitam Vas to zato što ste Vi čovjek koji ima puno prijatelja. Sinoć sam, na Književnoj večeri, vidjela da među Vašim prijateljima ima veliki broj ljudi izvan Tuzle, čini mi se čak više nego Tuzlaka. Je li tome tako što ste kao pjesnik široke duše ili su Vaši tuzlanski prijatelji sinoć, naprosto, izostali?

Ešić - Odmah nakon te svečanosti išao sam u Doboju. Pozvali su me govoriti o jednoj mojoj prijateljici pjesnikinji koja sada živi u Konstanzi. Zadržao sam se koliko me je ljudi zapamtilo i prilazilo mi kao pjesniku. Bez pretjerivanja, svi ljudi koji su te večeri bili u Galeriji, znali su me i prilazili mi. Ti me duhovni dodiri dotiču i samo se plašim da ne budem patetičan, a rado bih o tome govorio.

HG - Niste, poput mnogih, iz Tuzle otišli s gorčinom, za vrijeme rata, niti poslije, nego 1991. Je li vas odvela pjesnička intuicija ili ste osjetili dolazak rata?

Ešić - Nisam predosjećao nadolazak rata. Da sam ga predosjetio sasvim bih drugačije postupio. Već 1991. dobio sam umjetničku vizu u Njemačkoj i nikada nisam bio izbjeglica, nego umjetnik na privremenome radu.

Gledajući tv-vijesti u Wuppertalu plašio sam se i molio suprugu da s djecom dođe, ali me ona umirivala. I sam sam se umirio, nakon što sam, uplašen, jednom došao po njih podravskom magistratom, kroz granatirana područja, vidjevši da, čim se prede slavonškošamački most, život u Bosni teče mirno.

Po prirodi nisam konfliktan čovjek i ne mogu zamisliti rat u kojemu bih mogao sudjelovati.

Nikada se nisam bavio politikom!

HG - Niste bili aktivni u politici, ali ste dobar političar, po svemu što o Vama znam. Lako prelazite političke međe i dobro se snalazite među ljudima raznih uvjerenja i pripadnosti. To umijeće življenja nije jednostavno.

Ešić - Sve vrijeme rukovodio sam se svojim osjećanjem i tako se ponašao. Na sreću, to se osjećanje podudara s osjećanjem nekakve iskonske pravičnosti i možda je to jezičak na vagi koja preteg-

ne da se postavim adekvatno trenutku. Nastojim uvijek prepoznati nepravdu ma od kuda dolazila i nisam sretan kad se ona prema nekome čini.

Ne znam politički misliti i da imam to umijeće, neusporedivo bih bolje mogao kapitalizirati ovo što sam do sada uradio.

Npr. neki izdavači objave dvije-tri knjige i to se objavljuje na sva zvana, a ja radim deset godina prilično samozatajno. Imao sam, istina, i promašaja, ali općenito, uradio sam veliki posao.

HG - Ne samo "Bosanska riječ", nego se i neke druge izdavačke kuće vezuju uz Vaše ime. Koliko ih ima?

Ešić - U Wuppertalu sam počeo s Izdavačkom kućom "Bambi" jer smo mi (pjesnik Ivica Rorić Vanja i ja) tamo otišli s namjerom da se obraćamo našoj djeci. Prvi projekt bile su bajke braće Grimm, neke vrste želja da se taj njemački kulturni prostor poveže s našim, prvenstveno radi djece koja tamo odrastaju.

Registrirali smo "Kinderbuchverlag". Toj knjižnici dali smo ime Bosanska riječ jer smo već tada prepoznali potrebu da nešto što je važno za Bosnu u tome trenutku izađe izvan granica Bosne, da ode u svijet. Ja sam Hrvat, ali sam se, živeći u vremenu u kojemu je okruženje politički uzavrelo, voden vlastitim osjećanjem pravičnosti, počeo baviti bošnjačkim narodom. Slijepila političke prirode su vrlo široka i teško ih je kontrolirati. Gledano od otud, a od otud se drugačije gleda, bošnjački je narod bio stavljen pred, neke vrste, streljački zid. Imao sam u tome narodu izuzetnih prijatelja, velikih književnih simpatija, postao pisac na nekim predlošcima iz bošnjačke literature pa mi je stoga tada bilo logično (i sada, da sam u toj poziciji, poslije svega, ponovno bih uradio isto) promicati nešto što je dio i moje kulture i što je korisno za sve nas. Ja kulturu ne smatram privilegijem jednoga uskog nacionalnoga kruga, naprotiv, ona se svojom snagom ne može zatvoriti u granice. Ako je kultura kulturom, ona ima opću vrijednost!

Dogodilo mi se, prilikom distribuiranja knjiga, da me hrvatski ili srpski klubovi kojima sam se obraćao, povrijeđeni odbiju ako im se obratim s imenom bosanskim. U jednom trenutku nisam mogao raditi posao, a ja sam živio jedino od knjiga i nisam mogao dopustiti da mi to bude prepreka u komunikaciji. Pribjegavao sam dijeljenju i pravio posebne kataloge za Srbe, posebne za Bošnjake,

posebne za Hrvate, a posebne za Nijemce. Njemačkim knjižnicama i slavističkim katedrama nudio sam jedinstven katalog. Dešavali su neki simpatični detalji, da zamijenim adresu po imenu, jer sam tako prepoznao i određivao pripadnosti. Nastojao sam, koliko god je to bilo moguće, spajati ljude, odlaziti na sva mjesta i govoriti da je kultura nešto što nije politika. U tome kontekstu sam, nakon kompleta bošnjačke književnosti za djecu, osjetio potrebu da se i hrvatska književnost za djecu predstavi cjelovito. Napravio sam taj komplet u 25 knjiga i tu literaturu sam objavio pod hrvatskim imenom. Tako sam osnovao izdavačku kuću "Lijepa naša" koja je poslije toga kompleta i knjige "Papa u Hrvata", koju sam radio zajedno s Izdavačkom kućom "Zoro", nastavila odrađivati

hrvatski književni program. U toj je kući, recimo, izašla jedna vrlo zapžena knjiga koja je imala već tri izdanja. To je autobiografska knjiga "Ukradeno djetinjstvo" Ivana Otta koja je obrađivala temu bleiburške tragedije, što ju je Ivan Ott preživio kao jedanaestogodišnji dječak.

Doživljavam to kao posao i to se ne suprotstavljaju s mojim gledištem. Moj je osobni odnos prema tome iskazan u imenu moje kuće, sve je to bosansko.

Kružio jedan okružen krug Okolo jednog okruglog kruga

HG - Ako Vas dobro shvaćam, govorite da ne može pod imenom "Bosanska riječ" izaći hrvatska književnost? Mislite li, stvarno, tako?

Ešić - Može, ali nemate je kome prodati! Ništa drugo! Hrvat sam koji objavljuje pod "Bosanskom riječi" i moj je stav eksplicitan! Kada bih s ovim imenom imao snagu za prodor na tržište, išao bih samo s njim. To je sretan naziv koji objedinjuje sve. Treba misliti na činjenicu da u Bosni živi više od tri naroda! Što ćemo s Detkom Petrovim, piscem makedonskoga podrijetla, što s Isakom Samokovlijom ili nekim drugim piscima koji su pisali na jezicima Bosne!? Pokušao sam objediniti sve ono što je nastalo na bosanskome tlu, bez želje da nekome uskratim pravo nekoga drugog svrstavanja.

HG - U vezi s tim Vašim uvjerenjem koristili ste termin bosanski narod. Radi li se o pogrešci ili možete objasniti zašto se tako izražavate?

Ešić - Upravo o tome govorim. Meni je ono što je u granicama Bosne, bosanski narod.

HG - Nije li onda možda pravilnije reći narod Bosne?

Ešić - Jest!

HG - Mada ni to nije jezično korektno, tu treba množina. Naprosto, imate ljude iz Bosne koji ne pripadaju istome narodu. Što ćete s njima?

Ešić - Njihovo je pravo da se svrstavaju po izboru. Meni je to sasvim precizno, bosanski narod ili narod Bosne. Bio bih najsretniji da se to moglo izbjeći, to svrstavanje, možda po uzoru na Ameriku!? Duge su to priče.

HG - Upotrebljavate naziv bosanski jezik, za jezik kojim Vi pišete i na kojemu komunicirate. Međutim, uočavam da je jezik kojim se služite jedan zavidan srpski jezik (između ostaloga, koristite općeslavensko - št koje je i u hrvatskom i u bosanskome jeziku zamijenjeno sa - ć). Kako to komentirate? Ako su nazivi jezika u Bosni za

svoje ime, svoj sadržaj. Međutim, bilo bi pravično ostaviti mogućnost ljudima da se, jednostavno, sami opredijele za izbor jezika. Što se tiče utjecaja srpskoga na bosanski jezik, logična je to posljedica činjenice da su nam nastavnici u školama dolazili iz srpskih strana, nešto zbog ukidanja učiteljskih škola kod nas, a nešto zbog zemljopisnoga položaja Tuzle. Protiv sam svakoga političkog nasilja koje je, jednako tako, učinjeno i nad hrvatskim jezikom. Meni nitko ne smeta. To je Bosna, to ja u sebi imam, taj mentalitet - Ne smeta mi ništa, ali me nemoj ni na što tjerati!

HG - Je li Vam poznata Deklaracija o Bosanskom jeziku koju su potpisali stručnjaci iz Kruga Bošnjačkih intelektualaca?

Ešić - Ne priznajem deklaraciju o jeziku u Bosni sve dotle dokle je ne proglase i usvoje stručni ljudi, predstavnici svih naroda. Ne prihvaćam Halilovićev Pravopis jer ga smatram nelegalnim, budući da ga je napisao jedan čovjek, a potpisala grupa ljudi programski natjerana da to napravi. I zato što je to naopako napravljeno. Zna se red kojim je trebalo ići. Prvo rječnik, pa gramatika, pa onda pravopis. Posve je obrnuto!

HG - Budući da je Halilovićev Pravopis jedini u bosanskome jeziku, a Vi ga ne priznajete, kojim se pravopisom služite?

Ešić - Svojim ličnim. Volim reći - Onako kako sam na studiju naučio, ne želim mijenjati!

Prevrnuo se svijet naopačke: Zemlja je gore, A nebo dolje

HG - Na izložbi nije bilo izdanja Vaše kuće na hrvatskome jeziku. U materijalu koji ste podijelili novinarima na tiskovnoj konferenciji spominjete suradnju s BKZ Preporod. Jeste li surađivali s ijednim od hrvatskih kulturnih društava?

Ešić - Imao sam pokušaja, ali nikada nisam naišao na odziv. Valjda me nisu smatrali dovoljno dobrim Hrvatom. To je moj dojam.

HG - Kome ste se obraćali?

Ešić - Bio sam kod Mire Petrović (predsjednik HKD Napredak, Tuzla) u više navrata. Jedini pravi kontakt i odličnu suradnju imao sam s katoličkim misijama u Europi, a kod nas sam sjajno surađivao s fra Petrom Matanovićem.

HG - Pri dodjeli priznanja i zahvalnica nije bilo ni jednoga hrvatskoga predstavnika ni institucije! Ako ste surađivali s bivšim gardijanom, zašto niste Franjevačkome samostanu dodijelili priznanje, niti ste ga gdje spomenuli?

Ešić - Možda u nekoj drugoj prilici. Izbjegavao sam tu vrstu priznanja ovaj puta: onda bi to morao dati i drugima iz druga dva kruga.

HG - Zašto biste morali?

Ešić - Zato što je to politika, a ja sam bježao od toga. Ništa u svome poslu nisam želio politizirati. Eto, to je to!

HG - Jedna je gospođa pjesnikinja čestitala desetu obljetnicu Srpskoj riječi. Je li to bio lapsus, provokacija, ili se pjesnikinja poigrala riječima?

Ešić - To je bio lapsus, čisti lapsus!

HG - Niste li pozvali poveliki broj srpskih pjesnika, pogotovo ako se zna da hrvatskih nije bilo uopće, osim Vas? Razumijem vašu pjesničku otvorenost, ali znate onu - Nije svaka istina za svako vrijeme. Čovjek mora imati pjesničko srce, ako pokuša suosjećati, kad sluša liriku u kojoj tuđu zbog vlastitih žrtava. Zar niste s tom gostoprimiteljivošću mogli još malo pričekati?

Ešić - Osim mene, u mojoj Izdavačkoj kući osoblje čine Hrvati i to mi je prigovoreno. Meni se mnoge poslovne prilike razbijaju na tome što je ovo hrvatska kuća.

HG - Zar imate opstrukcija, a baš se trudite!? Jako se trudite ostaviti dojam da niste to što jeste. Hvala Bogu i Ivanu Ešiću koji Vam je dao ime Šimo koje vas deklarira, a da se slučajno zovete Rado ili Mirko, nitko Vas ne bi smjestio tome gdje pripadate. Kada bih morala zamisliti lik jednoga prosječnog tuzlanskoga Hrvata, Vi biste mi se baš nametnuli.

Svi se trudite drugima ugadati na vlastitu štetu. Čovjek ne može biti ono što nije.

Ešić - Nisam se nikada želio sakriti! Sve što vam kažem možete napisati. Stjecajem okolnosti malo sam imao Hrvata suradnika. Tako se dogodilo! Kao što je stjecaj okolnosti i to da su Hrvati zaposlenici u Izdavačkoj kući. Bit je u tome da ja pokušavam biti u poslu onakav kakav sam po duši. Međutim, posao je u ovom vremenu i okruženju užasno surov. Onaj tko ulaže svoj novac ovdje i pokušava od toga živjeti, tu težinu osjeti na svojim ledima.

Svi, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, pitaju ista pitanja. I zato je nemoguće ugoditi. Zasada plivam samo zahvaljujući svome unutarnjem osjećanju pravičnosti, ljudskosti, poštenja, dobrote.

HG - Kakve ste neprijatnosti imali?

Ešić - U vrijeme kada sam radio u Njemačkoj, telefonom i pismeno su mi prijetili bacanjem bombe na kuću. S hrvatske strane mi se zamjerilo što objavljujem bošnjačke pisce, a s bošnjačke su mi na promocijama otvoreno prigovarali što se kao Hrvat petljam u njihovu kulturu.

Nisam imao potpore, ni od koga. Nikada nisam ni od jedne, ni državne ni bilo koje institucije dobio novac. Da sam htio pod neku političku

istrice obrazovanja, nauke, kulture i sporta u Vladi TK. Međutim, to se nije desilo. Kakav je odnos državnih institucija i vlasti prema vašoj djelatnosti?

Ešić - Sraman! Ne radi se samo o tome Ministarstvu. Dan prije bio sam kod ministrice i ona mi je obećala doći. Inače to ne bih napisao! Kada sam otišao odnijeti pozivnice, rečeno mi je da, radi zvaničnoga iftara što su ga organizirali Pedagoški zavod Tuzla, Bosna Sema obrazovne institucije Sarajevo i Međunarodna osnovna škola Tuzla, neće biti u mogućnosti sudjelovati na svečanosti "Bosanske riječi". Nije došao nitko ni iz općine! Ne znam što bih rekao. S obzirom na to što je ova kuća sve uradila, bilo bi za očekivati drugačiji odnos, ali, naprosto se, valjda, ova kuća ne uklapa ni u jednu političku opciju. Već sam se navikao na to, mnogo me i ne boli.

Hajdemo se igrati neke druge igre...

HG - Kamo ste usmjerili svoju djecu? Obitelj Vam je u Njemačkoj, kako to funkcionira?

Ešić - Mladi sin je darovit i želio se baviti mojim poslovima. Ja sam ga uvjerio da se isključuje za nešto drugo (studira kemiju), a poslije, ako želi neka se bavi čime hoće. Nije dobro rješenje koje smo moja obitelj i ja odabrali. Oni su se navikli na moju odsutnost. Sve dobro funkcionira jer je sav istinski, pravi teret bio na mojoj supruzi, koja sve dobro podnosi i okrenuta je samo obitelji.

HG - Imate njemačko državljanstvo! Imate li i bosansko ili hrvatsko ili ste samo Nijemac?

Ešić - Nisam samo Nijemac. Njemačku sam putovnicu uzeo iz praktičnih razloga, prvenstveno radi komotnoga putovanja. Imam i bosansku pu-

G. Šimo Ešić s gostima na proslavi desete obljetnice

platformu, ne bih znao kuda bih s novcem. Falile su mi dvije dimenzije: ili to što sam kao Hrvat objavio npr. Bosansku gramatiku ili to što se nisam nekome iz politike dodvorio tako da oni budu tu, da zaniječem da sam to ja sam uradio.

HG - Jeste li svojoj proslavi i književnu večer mogli održati u bilo kojemu odgovarajućem prostoru u Tuzli, ili je Teatar Kabare bio jedini izbor?

Ešić - Mogao sam dobiti bilo koji prostor. Trideset godina svoga umjetničkog rada obilježilo sam u Pozorištu, povratku Izdavačke kuće u domovinu u Biblioteci, knjigu Mevludina Ekmečića predstavio sam u Galeriji portreta. Ovaj put sam mislio u BKC-u, ali dvorana mi je bila prevelika. Nekako mi se činilo najprirodnije da to bude u Vladinu (Kerošević) prostoru i zato sam taj termin prilagodio njegovome rasporedu. Vlado je dio ove kuće. U Njemačku je došao, na neki način, po mome pozivu i radili smo zajedno četiri godine. Imali smo putujući teatar "Roda".

HG - Na pozivnicama piše da će nagrade što ste ih na proslavi dodijelili uručiti dr. Zlata Žigić, min-

tovnicu koje se nisam htio odreći. U glavnome sam odboru dijaspore na čijem smo se kongresu izborili za ne ukidanje državljanstva Bosancima koji žele drugo državljanstvo. Ta odluka važi u narednih 10 godina. Da ta odluka nije usvojena, Bosna bi izgubila između 200 i 300 tisuća građana.

HG - Vidim, imate ugodan prostor u ovome tržnom centru. Je li on u vašem vlasništvu i hoćete li ostati u Tuzli?

Ešić - Ovaj prostor je iznajmljen. Naravno da ću ostati u Tuzli! Ja sam tu rođen. Imao sam više prilika za odlazak i u Sarajevo i Zagreb. Još 1976. direktor ŠK Zagreb g. Josip Malić nudio mi je mjesto urednika "Smilja i bosilja" jer me je, odlazeći u mirovinu, preporučila dotadašnja urednica Marija Duš. Dva puta je G. Malić dolazio u Tuzlu s tim pozivom.

Nisam se nikada dvoumio. Ova kuća živi od sitnih gestova malih ljudi koje sam prilikom desete obljetnice pozvao i zahvalio im se. Oni su moj izbor i ja njihov.

Marica PETROVIĆ

ZBIRKE PJESAMA

- "Zdravica na kraju djetinjstva"
- "Enci, menci na kamenci", 1970.
- "Vezena torbica", 1973, ponovljena izdanja 1977. i 1999. (ovom knjigom Ešić je zastupljen lektiri za treći razred osnovne škole u Federaciji BiH).
- "Razglednica grada", 1974.
- "Rudarev kućerak", 1979, ponovljena izdanja 1983, 1984, 1986, 1987, 1989. i 1995. - Knjiga je nagrađena kao najbolja dječja knjiga u BiH u 1979. godini
- "Buntovno selo na dlanu", 1980.
- "Pola igra, pola zbilja", 1981.
- "Drugari", 1982.
- "Garavo sunce", 1983.
- "Šuma", 1985.
- "Šta li mrda iza brda", 1985, ponovljeno izdanje 1986.
- "Dodir zavičaja", 1986. (na švedskom jeziku), 1987. (na njemačkom jeziku)
- "Putovanka", 1986, ponovljena izdanja 1988, 1989. i 1990.
- "Čik dopuni, čik pogodi", 1987.
- "Pričaonica", 1988.
- "Bijeli svijet, šareni svijet", 1997, ponovljeno izdanje 1997.
- "Prvarica", 1999.

ŠTO SE OČEKUJE OD REFORME OBRAZOVANJA

Reformom obrazovanja nitko nije zadovoljan, osim kreatora koji se hvale velikim, uspješnim koracima. Ali, ma koliko oni galamili o uspješnim počecima, globalna i nespretno pripremljena reforma zapravo tapka u mjestu i donosi samo nesporazume

Piše: Fra Petar MATANOVIĆ

Na našim prostorima reforma školstva nikada nije provedena bez velikih stresova i posljedica, koje smo dugo osjećali, uvijek žaleći zbog brzopletosti i nedovoljne promišljenosti, zbog eksperimentiranja s čitavim generacijama i promjenama od kojih smo, uglavnom imali štetu.

U poslijeratnoj Bosni i Hercegovini, punoj problema svake vrste, reforma školstva započela je i više se ne može zaustaviti. Što se Hrvata tiče, nacionalna politika koja se ovih godina vodi u BiH nije spremna dočekala ovaj veliki izazov. Tiho i slabo naglašeno prolaze izjave koje bi mogle biti temeljem razboritoga pristupa ovoj problematiki, a razvikano se naglašavaju kruti stavovi ljudi koji svih ovih godina nisu napravili nijedan pozitivan pomak, a svojim izjavama nastavljaju proces u korist vlastite štete Hrvatima u BiH.

NEMA PONUĐENIH KVALITETNIH RJEŠENJA

U Katoličkome tjedniku br. 37 od 14. rujna 2003. prenesena je izjava biskupa Pere Sudara iz koje izdajam:

"(...) još nikada nitko nije službeno i jasno rekao što je sadržaj i cilj ove reforme.

(...) činjenica tajnovitosti i imperativnosti načina i putova na koji se provodi, budi sumnju i ukazuje da školstvo iz službe jednoj prelazi u službu drugoj politici.

(...) Bojim se da bi u pozadini svega mogla biti naivna priča, kojoj su stranci povjerovali, da su uzrok naših neslaganja i tragedija naše razlike. Stoga će jedna od posljedica reforme biti neminovno nijekanje i brisanje tih razlika.

(...) razdvajanje prema grupama nacionalnih predmeta, koje nova reforma, navodno, jamči (...) bit će istinska segregacija i prebrojavanje.

(...) Tragično je da u tu osjetljivu stvarnost (posebnost hrvatskoga, srpskog i bosanskoga jezika, prim. P. M.) svojim dekretima, vlašću i prijetnjama, zadiru ljudi koji ne razumiju ništa od tih razlika i ne razumiju narav i delikatnost Bosne i Hercegovine.

(...) To što su 'stručnjaci', iz njima poznatih razloga, strancima, koji u BiH o svemu i uvijek na štetu slabijih odlučuju, drugačije stvar 'objasnili', niti te razlike dokida niti opasnosti umanjuje.

(...) Međunarodna zajednica ovdje pokazuje još jedanput svoje pravo lice - da im je bitan samo politički cilj i ništa drugo, a da su sva ljudska prava, pa i pravo na odgoj, podređena tom cilju,

a to nije dobro. Razumijem one koji su time ogorčeni, ali bih pozvao na strpljivost, na pokazivanje da smo svi zajedno jači u ljubavi prema ovoj zemlji od onih koji je ne razumiju, od onih koji su brojčano, moću, vlašću, položajem, i novcima jači. Tko voli svoje, u Bosni i Hercegovini je uvijek morao biti spreman na strpljenje. Onomu tko je uvjeren u svoje, ne može se nametnuti tude. Onaj tko je uvjeren u ono što mu je važno, može i u školi, u kojoj se ne govori na svim predmetima njegov književni jezik, sačuvati i utvrditi svoj identitet i njegovati svoju kulturu."

Nisam dosad pročitao razboritiju i kvalitetniju izjavu. Istina, radi se o promicatelju katoličkoga školstva, čovjeku koji je u problematiku svjetovne obrazovne politike ušao u zadnjih deset godina i kojemu je ta politika i njezina složenost jasna.

Jedino je, možda, diskutabilna prva citirana izjava. Naime, u dokumentima nazvanim ZELENI PAPIR (niz preporuka za smjernice koje se daju na konzultacije ključnim tijelima) i BIJELE PAPIR (dogovorena politika i strategija) izneseni su ciljevi reforme. U uvodu Zelenoga papira piše: "To nije uglađeni korak po korak preskriptivni operacioni plan urađen od outsajdera. Njegova snaga je u tome što je on urađen i dogovoren od strane domaćih potencijala."

Tu je sada upitno tko su domaći potencijali i je li činjenica da je narod birao svoje predstavnike (to naglašava biskup, prim. P. M.) garancija da su to dobri i upućeni domaći potencijali na koje se oslanjala međunarodna zajednica.

Predstavnicima hrvatske nacionalne politike, i oni u BiH i oni u Hrvatskoj, površno i s nedovoljno pozornosti gledaju na svjetovno školstvo koje se vrlo kvalitetno razvija u okviru Katoličke crkve u BiH. Ovaj bi model bio vrlo dobar kao paradigma u rješavanju profiliranja školstva na hrvatskom jeziku i izvan katoličkog kruga.

To što bi netko mogao prigovoriti da je to naopaka podjela odgovornosti i da ima pozvanih institucija od Crkve koje bi trebale reagirati adekvatnim ponudama kvalitetnih rješenja problema, nije primjereno ni vremenu ni prostoru. U Bosni i Hercegovini Crkva je, uistinu, bila stoljetna čuvarica hrvatskoga identiteta bosansko-hercegovačkog puka i te se tekovine ne može i ne treba olako odricati. Uostalom, ona je to dobro i s dosta sluha i istančanog osjećaja za mjeru dosad odrađivala. Da još jednom citiram Sudara koji kaže: *Hrvatima u BiH je stjecaj okolnosti u posljednjih pet stoljeća, u kojima nije manjkalo i zabluda, uzeo sve osim narodne svijesti i još tinjajuće ljubavi prema ovoj zemlji.*

Franjevci šute! Ne zato što nemaju mišljenje ili ne vide o čemu se radi, kamo sve vodi. Oni koji su baštinici i subrača fra Matije Divkovića, oca bosanskohercegovačke književnosti na narodnom jeziku, imaju duž uključiti se u diskusiju i iznijeti svoj stav. Pogotovo zato što imaju dugu kontinuiranu kvalitetnu tradiciju gimnazijskog obrazovanja i što su, kao takvi, i oni mogli i trebali biti domaći potencijali na koje se neizbježno trebala pozivati međunarodna zajednica. Može li (i) franjevačko školstvo (naravno, reformirano!) u Bosni, čijim su metodama iškolovana velika imena iz BiH prošlosti i sadašnjosti, poslužiti kao primjer svjetovnim školama na hrvatskom jeziku u Bosni i Hercegovini?

Može li se ponuditi adekvatno rješenje, a da to ne bude glas vapajućega u pustinji? Ne, treba biti vrlo mudar da bi se zaključilo kako s reformom neće dobro ići. Nitko nije zadovoljan, osim kreatora koji se hvale velikim, uspješnim koracima. Možda su najzadovoljniji oni u Republici Srpskoj jer, želeći sačuvati daytonske tečevine, žure u reformu nerazborito, poslušno i žurno. U Federaciji nisu zadovoljni ni Bošnjaci, a kamoli Hrvati. Svima je jasno da se reforma gradi kao kula pjesmom sagrađena.

U postojećem temelju nema istine, a na temeljima nerealne konfuzije triju projekcija vlastitog viđenja ustroja BiH ništa ne može biti dobro i trajno vrijedno.

Proces jačanja krutog etnicističkog sustava koji međunarodna zajednica podržava neće ojačati nijedan bosanskohercegovački narod, pa ni Hrvate. Tek demitologizacija etničkoga predstavlja jedini način etničke posebnosti u BiH. Bolje rečeno, Hrvatima (a i ostalim narodima u BiH) trajno više odgovara državno-institucionalno jačanje BiH. Oni svoje mjesto mogu i trebaju tražiti u zajedničkim jezgrama u svim oblastima, a osobito u tako bitnim, važnim i osjetljivim kao što je reforma obrazovanja.

Od ovako globalne i nespretno pripremljene reforme ništa se osim nesporazuma ne može očekivati. Ali, ma koliko njezini kreatori galamili o uspješnim počecima, ona zapravo tapka u mjestu. Još ima vremena i prostora da se u hodu mijenja i da stvarni domaći potencijali koji, stjecajem poznatih okolnosti, nisu uvijek narodom izabrani, dignu svoj glas i usmjere reformu, ne klimajući glavom i ne pristajući na ono za što su sigurni da ne vodi prema dobru.

(Svjetlo riječi)

IZBORI 2003.

Poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije prigodom parlamentarnih izbora u Republici Hrvatskoj 2003.

BRIGU O OPĆEM DOBRU POVJERITI NAJBOLJIMA

Imajući pred očima trenutno stanje našega društva i naroda, mi hrvatski biskupi ističemo sljedeće prioritete, za koje biste se, braćo i sestre, na ovim izborima trebali opredijeliti:

* duhovna i moralna obnova našega društva i naroda, uklanjanje posljedica totalitarnoga sustava i nametnutoga nam rata, briga za siromašne i nemoćne

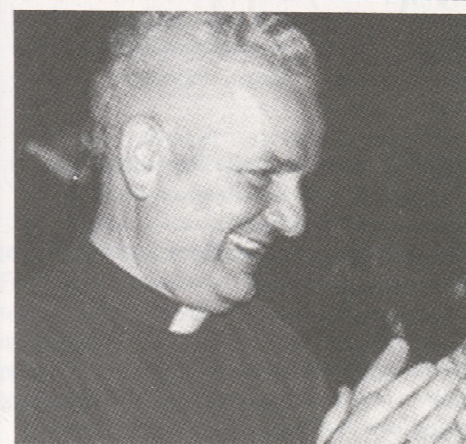
* borba protiv demografskoga izumiranja pružanjem veće i sustavnije pomoći bračnim zajednicama i obiteljima, promicanje cjelovitog odgoja djece i mladih

* poticanje poljoprivrede, pomorstva i ravnomjernog razvoja svih krajeva naše domovine, zaštita okoliša i očuvanje nacionalnoga bogatstva

* učvršćivanje demokratskog i pravnog poretka, povezivanje Hrvata u zemlji i inozemstvu, njegovanje nacionalnoga identiteta i kulture u vremenu sveopće globalizacije

* priprema zemlje za ulazak u Europsku uniju i druge svjetske integracije.

Pretpostavka svega toga, je, naravno, jačanje nacionalnoga gospodarstva, znanosti i tehnike. Za ostvarenje svih tih prioriteta potrebne su žrtve i smisao za solidarnost kao i razvijen osjećaj za ono što je doista u ovom trenutku naše zajedničko dobro. Zapostavljanje tih ciljeva prođubit će još više naše narodne i društvene probleme. Uvjereni smo, braćo i sestre, da ćete, izabirući one koji se drže navedenih prioriteta, izabrati sigurniji put u budućnost.

BANJA LUKA

Kancelar Europskog senata časti, mr. Walter Kunnan obavijestio je banjalučkog biskupa mons. dr. Franju Komaricu da ga je ta ugledna europska institucija sa sjedištem u belgijskom gradu Antwerpenu primila za svoga člana "pro pace et unitate, e merito et honoris causa". Svečanost dodjele ovog odlikovanja biskupu Komarici održat će se u Antwerpenu 1. veljače 2004. Ovo odlikovanje se dodjeljuje od 1962. godine, a primili su ga mnogi ugledni pojedinci iz društvenog, kulturnog i političkog života iz raznih europskih i izvan europskih zemalja.

ODLIKOVANJE EUROPSKOG SENATA ČASTI

BISKUPU FRANJI KOMARICI

Od osoba iz crkvenih redova odlikovanje Europskog senata časti dobili su između ostalih i bl. Majka Terezija, Werenfried von Stratzen ("Speckpater"), kanonik Robert Matthien ("Father Robert"), Phil Bosmans, mons. Lazlo Terez i dr.

BOBOVAC OBLJETNICA KRALJICE KATARINE

DAN MOLITVE ZA DOMOVINU

U povodu obljetnice smrti kraljice Katarine Kotromanić-Kosače vjernici vrhbosanske nadbiskupije su u subotu, 25. listopada na Bobovcu molili za domovinu.

Misno slavlje predvodio je pomoćni biskup vrhbosanski Pero Sudar u koncelebraciji s petnaest svećenika, te velikog broja vjernika. Među pukom su se našli i hrvatski predstavnici u tijelima državne vlasti: dr. Dragan Čović, Niko Lozančić i Lidija Topić. Među nazočnim pukom isticale su se žene iz sućješkog kraja, koje i danas zbog žalosti zbog smrti kraljice Katarine, nose crne marama.

Biskup Sudar je u homiliji podsjetio na 525. obljetnicu smrti posljednje bosanske kraljice Katarine. Petsto dvadeset i pet godina ova zemlja sa svim svojim stanovnicima i sa svim mogućim društvenim uređenjima luta i traži samu sebe. Luta i

traži samu sebe vrlo često zagrcnuta u boli i krvi, u stradanju i nesreći, u sumnji i pitanju ima li i može li biti ovdje u ovoj patričkoj zemlji mjesta za ljude koji sanjaju dobro, poručio je biskup Sudar istaknuvši kako je Bobovac mjesto ponosa hrvatskog naroda dodavši kako ovo nije najteže vrijeme, već da je bilo i težih vremena pa su ljudi prije nas izdržali jer se nisu uzdali u logiku sile i snage, već bolni pogled upirali u nebo. Nije i ne može biti bez Božjeg promisla da mi ovu lijepu zemlju dijelimo s druga dva naroda, sa stanovnicima i vjernicima koji drugo i drugačije vjeruju. Ponekad padnem u napast kazati da je ova zemlja tako lijepa da ne može pripadati samo jednom narodu. Ova je zemlja i takva obveza da nema nitko pravo u njezino ime, radi njezina bogatstva, ospravati je bilo kome, poručio je u svojoj homiliji biskup Sudar.

SARAJEVO REFORMA OBRAZOVANJA U BiH

U dvorani Pavla VI: Vrhbosanske katoličke bogoslovije održana je 13. listopada navečer teološka tribina pod naslovom "Reforma obrazovanja u BiH - perspektive i opasnosti". Gost tribine bio je prof. Severin Montina, pomoćnik ministra Federacije BiH. Nazočne je na početku pozdravio voditelj tribine dr. Niko Ikić u kratkim crtama progovorio o značenjima pojmov "reforma" i "obrazovanje".

U svom izlaganju prof. Montina je govorio općenito o obrazovanju, stanju obrazovnog sustava u BiH, razlozima zašto su potrebne reforme obrazovanja i što se poduzima oko reforma obrazovanja. Predavač je istaknuo kako su sadašnji planovi i programi preopterećeni sadržajima a učenici memoriraju i reproduciraju sadržaj umjesto da ga koriste za život. U izlaganju je bilo riječi o zakonima o obrazovanju, radu stručnjaka oko reformata te nastavnim planovima i programima. Nakon izlaganja prof. Montine bila je diskusija.

SARAJEVO INTERRELIGIJSKI MEDITATIVNI SUSRET

U petak, 24. listopada održan je u crkvi sv. Ante na Bistriku u Sarajevu interreligijski meditativni susret Pomirenja i mir.

Susret su organizirali Komisija za pravdu, mir i očuvanje stvorenja Franjevačke provincije Bosne Srebrene i ured Interreligijske službe kao spomen na molitveni susret održan u Asizu 27. listopada 1986, na kojemu su predstavnici svjetskih religija zajedno s papom Ivanom Pavlom II. molili za mir u svijetu.

U ime organizatora sve je nazočne pozdravio fra Ivo Marković i zahvalio im na njihovu dolasku.

Na susretu Pomirenje i mir sudjelovali su predstavnici Katoličke crkve i Srpske pravoslavne crkve, Židovske i Islamske zajednice, predstavnici kršćanske Baptističke crkve, Adventističke kršćanske crkve, Evangeoske crkve, menonitske zajednice, predstavnici centra Sathya sai u Sarajevu.

Međureligijski zbor "Pontanima" uzveličao je susret svojim pjesmama, a nastupio je i Zbor studenata Fakulteta islamskih znanosti u Sarajevu.

Neka i ovaj susret bude svjedočanstvo "našemu gradu Sarajevu i našoj domovini Bosni i Hercegovini da religiozni pluralizam nije prokletstvo nego blagoslov i snaga različitosti, da znamo poštovati jedni druge i obožavati se u vlastitome rastu iz susretanja jedni s drugima" napisao je provincijal bosanskih franjevaca fra Mijo Džolan u svom pozivu upućenom svim religijskim zajednicama u Sarajevu da sudjeluju u ovome molitvenom susretu.

Nakon molitvenog dijela nastavljeno je druženje sudionika susreta u prostorijama samostana sv. Ante.

SARAJEVO DR. DRAGANU ČOVIĆU ZLATNA MEDALJA

U povodu obilježavanja 45. godišnjice postojanja i uspješnog djelovanja Mašinskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu počeo je 14. međunarodni simpozij u organizaciji toga fakulteta i DAAAM Internacional Vienna (Danube Adria Assotiation for Automation Manufacturing), koja okuplja više od 9000 uglednih znanstvenika. Predsjedavajući Predsjedništva BiH Dragan Čović ukazao je na značaj usvajanja novih znanja za rekonstrukciju i razvoj BiH. Čoviću je uručena Zlatna medalja i Povelja DAAAM International Vienna za znanstveni doprinos i međunarodnu suradnju. Radi se o najvišem priznanju koje ta znanstvena asocijacija dodjeljuje jednom godišnje.

MARIJA BISTRICA ZAHVALOM ZAKLJUČENA HODOČASNIČKA SEZONA

U Nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke proslavljena je 26. listopada nedjelja zahvalnica kojom su zaključena organizirana hodočašća u svetište. Uz proštenjare iz sjevernoga dijela Hrvatske, Slavonije i Primorja povodom 5. obljetnice blaženstva kardinala Alojzija Stepinca

hodočastili su i članovi Hrvatskoga planinarskog društva "Stanko Kempny" iz Zagreba. Poldanju misu u Crkvi na otvorenom predvodio je mons. Juraj Batelja, rektor sjemeništa na Šalati u Zagrebu.

Uz propovijed posvećenu bistričkoj Majci Božjoj, posrednici milosti, mons. Batelja je hodočasnicima uputio i glavnu poruku: "Nemojmo biti malodušni, budimo narod optimizma, vedrine. To neka nam danas posreduje i izmoli draga Majka Božja Bistrička."

Misno slavlje glazbom je uzveličala limena glazba bistričkog KUD-a "Lovro Ježek", a pjesmom domaći crkveni zbor "Tomislav" i zbor župe Brestje koji je održao i kratak koncert.

Ravnatelj svetišta mons. **Lovro Cindori**, zaključujući hodočasničku sezonu, zahvalio je svećenicima koji vode hodočašća, ispovjednicima, propovjednicima, časnim sestrama i voditeljima hodočašća, Društvu za obnovu i razvitak Nacionalnoga svetišta Majke Božje Bistričke, prometnicima, liječnicima, mještanima i "svima koji na bilo koji način pomažu obnovu svetišta i šire Marijinu slavu".

SARAJEVO NAPRETKOVA TRIBINA U POVODU 25. OBLJETNICE PАПINA PONTIFIKATA

U Kamernom teatru 55 u Sarajevu je 28. listopada, u organizaciji HKD Napredak, održana tribina u povodu proslave 25. obljetnice pontifikata pape Ivana Pavla II.

Predsjednik Napretka, prof. dr. Franjo Topić, iznio je osvrt na ulogu i zalaganje pape Ivana Pavla II. u procesu okončanja ratnih stradanja svih stanovnika Bosne i Hercegovine. Prigodno predavanje održao je apostolski nuncij u BiH, msgr. Santos Abril Y Castello, koji je istaknuo zauzetost Svetog Oca kao istinskog prijatelja

Bosne i Hercegovine, podsjetivši da je Papa to potvrdio i svojim apostolskim pohodom ovoj zemlji.

Ulogu i zauzimanje Pape za mirovno rješavanje sukoba u Bosni i Hercegovini u svom govoru predstavio je prof. dr. Mirko Pejanović. "Papa se svojom pravednom riječju i djelima zalagao za sve stanovnike Bosne i Hercegovine" - naglasio je prof. Pejanović. O vrijednosti pjesništva pape Ivana Pavla II. predavanje je održao prof. Džemaludin Latić.

SARAJEVO ŠESTI FRAMAFEST

"VI STE SVJETLOST SVIJETA"

Već šestu godinu održava se festival duhovnih pjesama pod naslovom FRAMAFEST. Ovogodišnji festival održan je 26. listopada u dvorani Bosanskog kulturnog centra u Sarajevu. Organizator je Središnjica franjevačke mladeži Bosne Srebrene i Nacionalna središnjica, a pokrovitelj susreta je Vijeće Franjevačkih zajednica. Svečanost je započela misnim slavljem u crkvi sv. Ante na Bistrici. Preko tisuću mladih iz svih krajeva Hrvatske i BiH okupilo se na misi koju je predvodio gvardijan fra Ivo Marković u koncelebraciji petnaestak svećenika. Pjevanje je predvodio Band Jukić, a s njima su pjevali svi framaši. Nakon misnog slavlja uslijedila je zakuska koju je upriličilo dobrotvorno društvo Kruh sv. Ante.

Predstavljanje grupa s najnovijim pjesmama započelo je u 16 sati. Najprije je nastupila Mala frama iz Tolise s plesnom točkom: Hosana. Zatim su uslijedili pozdravni govori nacionalnoga i provincijskoga predsjednika FRAME Dinka Periša, te pozdravne riječi oca provincijala fra Mije Džolana koji je i otvorio šesti FRAMAFEST.

Voditelji Ana Filipović i Marinko Damjanović kratkim najavama predstavljali su pojedinačne grupe koje su izlazile na pozornicu da otpjevaju svoju najnoviju pjesmu. Predstavljeno je dvadeset pjesama. Na kraju festivala Hrvatski katolički radio i radio postaja MIR Međugorje su proglasili četiri najslušanije pjesme s prošlogodišnjeg festivala. Nagrade su osvojili: četvrto mjesto KEFA s pjesmom "Zdravo Marijo" treće Ivo Šeparović i Bljesak - "Kapetane moj", drugo Apostoli mira - "Kličite i pjevajte" i prvo mjesto Davor Terzić - "Put povratka". Svi izvođači su dobili priznanja koja je izradila Dunja Cosetto. Na kraju su svi zapjevali himnu FRAME "Podimo zajedno" te radosni, puni dojmova i lijepih pjesama krenuli na 'put povratka' svojim domovima i svojim obvezama, nošeni radošću susreta i franjevačkog oduševljenja!

(KTA, IKA, IFA, VEČERNJI LIST, SVJETLO RIJEČI, KATOLIČKI TJEDNIK, GLAS KONCILIA)

SJEĆANJE NA POGINULE BRANITELJE

Dana, 1. studenoga 2003, na blagdan Svih Svetih, položeno je cvijeće na spomen-obilježje poginulih bojovnika "115. HVO Brigade Zrinski", "108. HVO pješačke brigade".

Ispred Udruge obitelji poginulih bojovnika HVO Soli-Tuzla bili su prisutni: Zvonimir Kubinek, predsjednik, predsjedništvo i ostali članovi Udruge.

Delegacija 108. HVO Ravne-Brčko, g. Josip Lacić i Franjo Blažević. Delegacija HVIDR-e Soli-Tuzla, predsjednik, Mato Brkić sa ostalim članstvom.

Predstavnik Ministarstva za boračka pitanja TK, g. Sanel Razić.

Ministarstvo pravosuđa TK, ministar pravosuđa g. Rado Pejić,

Inicijativni odbor za izgradnju Spomen-obilježja g. Dragan Petrović, Županijski odbor HDZ g. Mijo Krešić, predsjednik.

KATA TADIĆ

Slučaj Špionica ili što se zbiva kada i gdje dijalog izbiva?

NA VUKA VIKI, A LISICE MESO JEDU

Druga roditelja iz Srednje Špionice, hrvatskoga sela u Općini Srebrenik, napravila je kardinalnu grešku što je bila protiv upošljavanja učiteljice Alme Fazlić, u područnoj, četverorazrednoj, osnovnoj školi. Međutim, još veću grešku su napravili što su počeli liječiti posljedice, a preskočili uzroke. Što je učiteljica Fazlić htjela reći riječju "HAIRLI"?

O hrvatskome selu Srednja Špionica u Općini Srebrenik, većina osoba iz Tuzle i Tuzlanske županije ništa nije znala, ako je uopće i znala za njeno postojanje. Većina je znala za Špionicu sa table na prometnici Tuzla - Orašje i ništa više. Međutim, poslije "slučaja Špionica" i afere sa i oko učiteljice Alme Fazlić sada se nešto više zna, a o aferi se govori i piše, kako to kome odgovara.

Sve je počelo kada se Udruga roditelja iz Srednje Špionice, čija djeca pohađaju područnu, četverorazrednu, osnovnu školu, usprotivila upošljavanju učiteljice Fazlić u "njihovoj" školi. Na raspisanom natječaju za upražnjeno radno mjesto, prošla je učiteljica Fazlić, ali su se njenom upošljavanju usprotivili roditelji. Čašu žuči, koja se od ranije punila, prelio je jedan učiteljičin odgovor. Kada su je neki od roditelja upitali je li ona došla tu da radi, odgovorila je riječju "hairli". Ta turska riječ, koja je odavno stekla pravo građanstva na bh. prostorima, posebno među Bošnjacima, znači: **hair** (tursizam) - (hajjr), dobro, dobrota, sreća, korist; zadužbina, građevina za javnu dobrobit. **Hairli** - sretan, čestiti, povoljan, probitačan.

Većina pobunjenih roditelja, kao i većina Hrvata iz Srednje Špionice, ali i brojni Bošnjaci koji je koriste, najčešće ne znaju njeno pravo značenje. Međutim, Hrvatima iz

Srednje Špionice, znali ili ne znali značenje riječi hair, bilo je jasno da ne pripada njihovom, hrvatskom jeziku i civilizacijsko-kulturološkom krugu i nazoru. Od ranije im je smetalo što u središnjoj špioničkoj školi apsolutnu većinu djelatnika čine Bošnjaci, što se islamski pozdravi koriste i kada im je mjesto i vrijeme, ali i kada to nije baš najprimjerenije. No, prešutno su prelazili mimo svega toga, zadovoljili se svojim bunjištem i ognjištem i sa susjedima Bošnjacima nisu živjeli zajedno, nego tek pored njih. I tko zna do kada i kako bi to tako trajalo, ni u mržnji, ni u ljubavi, ali sa povelikom dozom zaziranja, da učiteljica Fazlić, nije izgovorila riječ hairli, koja ni njoj, ni djelatnicima središnje škole, ni Hrvatima iz Srednje Špionice nije donijela ni dobrotu, ni korist, ni sreću. Umjesto nesuđene učiteljice Fazlić, učiteljici hrvatske nacionalnosti je dodijeljena dvostruka norma i duhovi su bar privremeno smireni. Svemu je, protuzakonito, ali radi smirivanja duhova, kumovalo i Ministarstvo obrazovanja, znanosti, kulture i športa Tuzlanske županije.

E, poslije svega ili tijekom svih ovih zbivanja krenula je prava lavina medijskih napada na Hrvate u Srednjoj Špionici. Rijetki su spominjali Fazlićkinu "spornu" riječ hairli, a gotovo nitko nije obratio pozornost na činjenicu da se od direktora, pa na dalje, u središnjoj školi, umjesto građanskih, koriste islamski pozdravi.

Udruga roditelja iz Srednje Špionice, hrvatskoga sela u Općini Srebrenik, napravila je kardinalnu grešku što je bila protiv upošljavanja učiteljice Alme Fazlić, u područnoj osnovnoj školi. Međutim, još veću grešku su napravili što su počeli liječiti posljedice, a

preskočili uzroke. I ovo je jedan od dokaza što se zbiva kada i gdje dijalog izbiva?

Što je učiteljica Fazlić htjela reći riječju "HAIRLI", to vjerojatno ona sama zna. Promatraču sa strane ostaje da nagađa, kako je to onako, uzgred i po navici, bez zlih i zadnjih namjera rekla. Međutim, trebala je i morala je znati, kao što to trebaju i moraju znati, a vjerojatno mnogi i znaju - od prosvjetnih djelatnika, preko novinara, do političara da su sva naša bh. sela i njihovi žitelji mnogo osjetljiviji na nešto drugo i drugačije od onoga što nije njihovo, što je decenijama stjecano, naslijeđivano, učeno i naučeno. Još ako im se to drugo i drugačije nameće, otvoreno ili ispod žita, onda isključivost brzo i nesmetano iskače ispred tolerancije i dijaloga.

Bez obzira na to kako će u konačnici biti riješen "slučaj Špionica", ovo bi trebao i morao biti nauk svima koji se ovim pitanjem, izravno ili neizravno bave. Međutim, u tome bavljenju - prosvjetarskom, novinarskom, političarskom - treba koristiti sve činjenice, čitati i prezentirati obje strane medalje. U suprotnomu bit će po onoj narodnoj "na vuka vika, a lisice meso jedu", što bi po svemu sudeći mogla biti i formula uzroka ovoga slučaja. No, o uzrocima roditelji ili nisu znali, nisu htjeli, smjeli ili umjeli progovoriti u pravo vrijeme i na pravim mjestima. A, osjećali su da nešto zaudara. U najblažoj varijanti osjećali su se ugroženim, ali o tome nisu javno i šire progovarali. A, ako se pojedinac ili grupa osjeća(ju) ugroženim, onda su zaista ugrožen(i), bez obzira na to što na tu temu rekla većina, novinari i političari.

N. J. IVANOVIĆ

BOSANSKA POSAVINA U AUSTROUGARSKOM PERIODU (II. dio)

a) Predaustrougarski period katoličkih župa Bosanske Posavine poslije mira u Srijemskim Karlovcima - uvod

Godine 1860. fra Marijan Semunović piše o Zoviku kako je do 1790. godine bio velika i prostrana varoš sa oko 140 manjih i većih dućana. Ali se tada pod pritiskom Bosanskog pašaluka Zovičani moraju iseljavati pa Zovik u njegovo vrijeme ima samo 42 obitelji i to najviše Bugara koji se kao kalajdzije naseliše pa je i varoš po njima tako prozvana, Kalajdzije. Čitava župa je siromašna i nitko nema ni toliko zemlje, kako piše fra Marijan - "da bi na nju glavu naslonio".

Nakon Bečkog rata nijedna od četiri župe (Bijela, Brka, Tramošnica i Modriča) nije se održala. Na širem području sjeveroistočne Bosne od 14 župa i 32 000 katolika preživjela je samo jedna župa Soli sa oko 100 katoličkih kuća. Pošto se sav narod nije iselio, samostan iz Kraljeve Sutjeske poslao je u Posavinu svećenike da tamo urede vjerski život, a cijela Posavina kao župa prozvana je Ravne sa dva sjedišta, u Bijeloj i Štrepcima (1742. godine). Župi Štrepci su pripadala sela Gornji i Donji Zovik, Boderište, Gornje i Donje Dubravice, Boće i Brezovo Polje, Gorice.⁸

b) Historiografski torzo katoličkih župa Bosanske Posavine u austrougarskom periodu

U Brčkom su se redovito održavale i u njemu završavale vjerske svečanosti i hodočašća vjernika Srcu Isusovu iz župa Zovik, Gorice, Bijeljina i Brčko, na dan 11. lipnja 1899. godine. Župnici bi u procesijama sa svojim župljanima dolazili u grad, a poslije svete mise u procesiji vjernici bi išli gradom. Ova hodočašća održavala su se sve do II. svjetskog rata.

Donja Skakava prema državnom popisu stanovništva iz 1910. godine je imala 32 slobodna seljaka sa 239 osoba, a kmetova 79 sa 673 osobe. Zemljoradnika je ukupno bilo 1039, posjednika stoke 108 (ukupno 250 konja, 1409 ovce, 864 svinje, peradi itd.). Vlasnika njiva za košenje trave, pak, bilo je 43.

U **župi Ulice** između 1867-1916. godine rođeno je 5 988 osoba, a umrlo 5081; vjenčano je 1 258 parova. Prema "Stanju duša" fra Miroslava Miloševića, u Uličkoj župi bile su 247 kuće sa 735 obitelji i 2 543 katolika. Koncem XIX. stoljeća sagrađen je novi župni stan za župnika fra Pavu Pavlovića (1898-1901). Nakon što je fra Domin Čure za Društvo sv. Jeronima u Zagrebu poslao 100 groša (1869), u Ulice je otada sve stizalo što je ovo društvo tiskalo.

Gorička kapelanija je spadala u Tuzlansku dekaniju, ali, kada ju je 1881. godine dekan fra Pavo Semunović obilazio, ona je te godine dodijeljena Tolisi. Na položaj župe Gorice su uzdignute početkom 1883. kada je Rimska kongregacija odlučila koja se župe imaju predati Vrhbosanskom nadbiskupu; među njima su bile i Brčko, Gorice, Vidovice i neke druge.

Svjetovnom svećeniku Ferdinandu Radoševiću župa Gorice predana je 1899. godine.⁹

Krepšić pripada župi Gorice od 1869-1972. godine. Godine 1877. nije bilo stanovnika pravoslavne vjere, ali već 1885. u selu ima pored

185 katolika 300 pravoslavaca. Taj odnos se još više promijenio u korist pravoslavaca 1910. godine. Tada je u selu bilo 199 katolika i 367 pravoslavaca.

Rahić je u političkom pogledu za austrougarskog perioda spadao pod općinu Bukvik, a knezovi su tada bili Markovići, Stijepići, Soljići, Starčevići.

Boće je pripadalo župi Zovik (1742-1813); zatim kratko župi Boderište (1813), a onda opet Zoviku do 1923. godine kada postaje samostalna župa. Crkva je u Boću sagrađena 1926. godine i njen je zaštitnik sv. Anto Padovanski.

Bosanki Šamac je pripadao župi Tišini između 1847-1900. godine, a od tada je samostalna župa.

Domaljevac ima sagrađenu crkvu od 1894. godine i njen patron je sv. Ana.

Kopanice pripadaju župi Vidovice (1853-1979).

Oštra Luka pripada župi Tolisa (1784-1902), a od 1902. samostalna je župa. Prva, drvena crkva sagrađena je 1902. godine

Prud je pripadao župi Tišina (1874-1900).

Tolisa gradi crkvu između 1864. i 1881. godine. Obnovljena je 1912, a 1917. godine je izgorjela iznutra. Njen patron je Uznesenje Marijino.

c) Ustanak u Posavini 1910. godine

Ustanak u Posavini je izbio kao posljedica neriješenog agrarnog pitanja u BiH, odnosno zbog odbijanja seljaka da i dalje ispunjavaju svoje kmetske obveze prema agama u obliku podavanja u iznosu od 1/3 uroda.

Barun Pitner u svom izvještaju Zemaljskoj vladi navodi o ustanku da se veoma proširio i da obuhvaća široko područje, od Bosanske Gradiške i Doboja do Bosanskog Šamca. Oko Šamca i Modriče u pobuni je sudjelovalo oko 3000 seljaka. U Derventi pokret obuhvaća mnoga sela, među njima Bijelo Brdo, Korače, Brusnicu, Svilaj i druga sela. Selo Pjevalovci sa 143 hrvatske i 37 srpskih kuća, također, je sudjelovalo u ustanku kao i mnoga druga slična sela. Dopisnik "Srpske riječi" iz Dervente opisuje, kako je 300 do 700 ljudi išlo od sela do sela i pozivalo seljake na mirne prosvjede protiv plaćanja haka, odnosno 1/3, agama. Kotarski predstojnik u Derventi Kelner se u tome također slagao.¹⁰

U sukobu sa ustanicima, oružni predstojnik iz Banje Luke Jakubovski u izvještaju Vladi je pisao kako su žandarmi kapetana Ratkina raspršili jednu grupu od 400 seljaka Hrvata i Srba. Seljaci su, pak, ponegdje vršili i paljevine kao u Agićima u okolici Dervente, ali i drugdje kako se navodi u izvještajima. Na kraju, kada su ustanici pokušali prijeći rijeku Bosnu u nastojanju da se povežu s Kraljevinom Srbijom, što im nije pošlo za rukom, došlo je do većeg sukoba s vojskom u kojemu je nekoliko seljaka bilo ranjeno (1. X. 1910. godine).

III. - POLITIČKI RAZVOJ I GOSPODARSKI ORGANIZIRAN ŽIVOT U XX. STOLJEĆU

U XX. stoljeću austrougarskog perioda Bosne i Hercegovine razvio se pravi politički život s

Ovim događajem pokret seljaka je bio slomljen.

d) Niža realna gimnazija i muška Učiteljska škola u Derventi

Niža realna gimnazija u Derventi je jedina dobila dozvolu za osnivanje od Zemaljske vlade (bilo je mnogo drugih zahtjeva koji su se čuli u Saboru iz Livna, Trebinja, Bijeljine, Travnik, Ljubuški). Derventa je sama izgradila zgradu gimnazije te na sjednici Općinskog odbora od rujna 1913. zvanično zatražila odobrenje za osnivanje škole koja bi nosila ime Franje Josipa. Iste godine počela je s radom kao Državna niža realna gimnazija prema programu ostalih gimnazija realnoga smjera, a direktor joj je bio Milan Čurković.

Početkom rata ova gimnazija prestaje s radom, a u njene prostorije je useljena Muška preparandija iz Sarajeva. Ovu mušku Učiteljsku školu pod imenom Sarajevske preparandije u Derventi je otvorila Zemaljska vlada 1914/15. godine. Tretirana je kao privremeno izmještena zbog rata, međutim, pošto se rat odužio, škola se ustalila a kao preparandija, za oba spola, radi do 1926. godine kada je ukinuta.¹¹

Osim toga, sasvim u skladu s prosvjetiteljskim nastojanjima Vlade u Modriči i Odžaku ali i drugdje u BiH, održavana su nedjeljna poljoprivredna predavanja za seljake, a od 1908. godine postojali su, također, i putujući poljoprivredni učitelji.

e) Istaknute ličnosti Bosanske Posavine - crtica

U Bosanskoj Posavini, u austrougarskom periodu djelovao je niz istaknutih pojedinaca od kojih ću spomenuti samo neke, kao što su fra Blaž Ikić, fra Julijan Jelenić, fra Stjepan Ikić i fra Martin Nedić.

Fra Julijan Jelenić (1877-1931) rođen je u Riječanima kod Modriče. Filozofsko-teološki studije završio je u Kraljevoj Sutjesci i Budimpešti do 1905. godine. Teologiju je doktorirao u Budimpešti na temu "De patarenis Bosnae". Predavao je dogmatiku, povijest Crkve i crkveno pravo na Franjevačkoj teologiji u Livnu i u Sarajevu, crkvenu povijest na Teološkom fakultetu u Zagrebu. Autor je "Izvora za kulturno povijest bosanskih franjevaca" i djela "Kultura i bosanski franjevci".

Fra Martin Nedić (1810-1895) je rođen u Tolisi. Filozofsko-teološki studij završio je u Subotici. Bio je Ilirac po političkom i nacionalnom, preporoditeljskom opredjeljenju. Bio je provincijal Bosne Srebrene (1854-1857). Bezuspješno je išao u Carigrad u nastojanju da se seljacima-kmetovima ukine trećina.

Poznavalac je više istočnih jezika, a jedno vrijeme je predavao kao nastavnik u samostanskoj srednjoj školi u Kraljevoj Sutjesci. U Tolisi je župnik od 1861-1874. godine i tada gradi crkvu i samostan u Tolisi.

pravim političkim strankama te Bosanskim saborom od 1910. godine, doduše sa značajno

ograničenim izbornim pravom. Uz gospodarski poticajna nastojanja i relativno uspješan razvoj - sumirajući pozitivne doprinose austrougarskog perioda povijesti Bosne i Hercegovine i napose Bosanske Posavine - i uz demokratski uspješan razvoj osnovnih iskustava političkog života, kao vrijednu činjenicu treba tome dodati i osnutak prvih Zemljoradničkih zadruga u BiH na području Bosanske Posavine.

Prvi odbornici jedne Zemljoradničke zadruge u BiH izabrani su na Osnivačkoj skupštini Hrvatske seljačke zadruge u Orašju (1904). Predsjednik Upravnog odbora bio je fra Ilija Oršolić, gvardijan Franjevačkog samostana u Tolisi, a njegov zamjenik, Mihajlo Reba, posjednik iz Orašja. U članove odbora ušla su tri težaka, a blagajnik zadruge je bio Mato Jurić, učitelj u Orašju.¹³

U Štrepcima je formirana jedna srpska Zemljoradnička zadruga.

Na kraju, završit ću s nešto širim prikazom Poljoprivredne izložbe u Brčkom iz 1912. godine poznate pod nazivom "Prva posavska izložba".¹⁴

Ova velika gospodarska izložba bila je podijeljena na više odjeljenja, ratarski, stočarski, povrtlarski, voćarski, vinogradarski, pčelarski, svilogojstveni, odjel ručnih radova i ostale kućne radinosti, te odjeljenje poljoprivrednih strojeva i naprava. Izlagalo je ukupno oko 500 izlagača, najviše na odjeljenju pčelarstva. Austrijske, mađarske i češke tvornice i trgovine su izložile plugove, sijalice, vršace strojeve, krunjače za kukuruz, i drugo.

Ovu gospodarsku izložbu organizirala je brčanska pčelarska podružnica, a Vlada ju je u tome pomogla s oko 4 000 kruna. Pomoć u organiziranju pružile su i vojska i oružništvo. Najzaslužniji za organiziranje izložbe bili su učitelji. Pčelari su na sajmu održali i tri stručna predavanja.

Izložbu je pratilo oko 30 000 osoba. Školska djeca su dolazila iz Bijeljine (35), Gradačca (30), Ulice (60), Brezova Polja (120), Gornjeg Rahića (20), Brčkoga (230) i od drugdje. Sajam je trajao od 15. do 20. IX, ali je, zbog velike zainteresiranosti, produžen za još dva dana. Izlagačima najboljih proizvoda podijeljene su zlatne i srebrene medalje, diplome, novčane nagrade, poljoprivredni strojevi, i dr.

Jedan dio izložbe bio je na otvorenom prostoru, a drugi pod velikim šatrama. Šatre su bile upotrijebljene i za razne sporedne potrebe same izložbe. "Na sporednim putovima - kaže dopisnik lista "B. H. Težak" - nizali su se šatori, u kojima je bio smješten poštanski ured, gostionice, vojnička muzika, kino, panorame, trgovine s raznovrsnom robom, itd..."

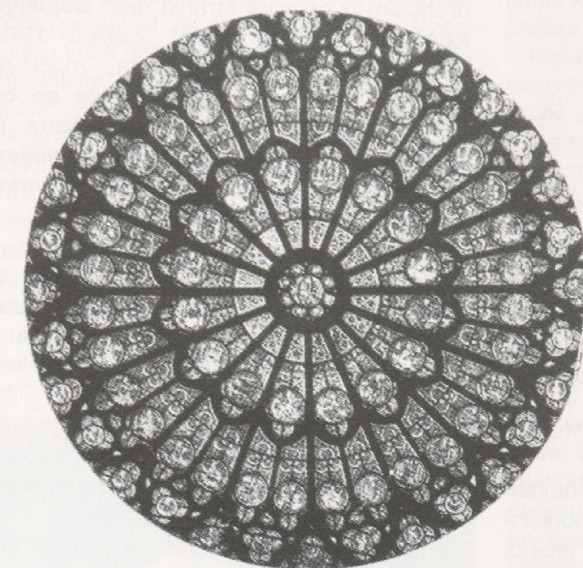
I sport je bio zastupljen. Jedan dan bila je utrka konja i utrka pješaka. A, priredena je i lutrija sa zgodicama od raznih izložbenih predmeta.

Romeo Knežević

- Usp. gore bilješka br. 3, J. B., str. 15
- Usp. gore bilješka br. 3, A. B., str. 87
- Usporedi, Godišnjak istorijskoga društva BiH, g. II., Sarajevo 1950, Vojislav Bogičević, "Seljački pokret u Bosanskoj krajini i Posavini 1910.", str. 225, 240-243
- Usp. gore bilješka br. 6, M. P., str. 100, 120
- Usp. gore bilješka br. 3, J. B., str. 222, 223
- Usporedi, Nikola Jarak, "Poljoprivredna politika Austro-Ugarske u BiH i zemljoradničko zadrugarstvo", izd. "Naučno društvo NR BiH, Sarajevo 1956, str. 211
- Usp. gore bilješka br. 13, N. J., str. 106-107

Filozofske mrvice
- Nova serija (1)

POJAM VEĆINE KAO JEDNA UPORIŠNA TOČKA

PROZORSKA ROZETA SA SJEVERNOG POPREČNOG BRODA CRKVE NOTR-DAM U PARIZU

Pitanje "istine" u filozofiji je ponajmanje pitanje "slaganja VEĆINE" o nekoj temi ili nečemu, a ponajviše pitanje znanja, logičkih pravila i istraživanja - i upravo se, zbog toga, kod filozofa javio, a i danas se jednako javlja najveći zazor i rezerviranost spram mišljenja, vjerovanja i odluka "neke VEĆINE".

Ali, za svakoga ozbiljnijeg pisca-autora s područja društvenih znanosti nezaobilazna referentna točka bez koje se ne može "nigdje maknuti" dalje - ali ni uopće početi, kao ni razvijati se u znanstvenom smislu - jest, "pojam VEĆINE" kao generički pojam homo sapiensa jedne (bilo koje) narodne zajednice, pojam koji se nezaobilazno mora poštivati u svim istraživanjima (kao temeljna kategorija), sociološkim kao i psihološkim, politološkim, pedagoškim i drugim.

Za očekivati bi bilo da jednako vrijedi i za filozofiju, ali zapravo - ne. Svakako poštujući "pojam VEĆINE" kao i javno mišljenje koje ga prati u stopu, preko koga smo s tim pojmom najčešće u dosluhu u svakidašnjici, filozofija u drugom smislu, zapravo, skoro da ništa ne smatra tako malo značajnim kao što je to "mišljenje VEĆINE" i posebno ponašanje i djelovanje sukladno tom pojmu, jer ona u tome najčešće prepoznaje puki voluntarizam, puku potrebu da se bude zaštićeno u masi, sigurno i snažno, kao i da se sakrije od vlastite odgovornosti, pa i prikriju vlastite slabosti u toj masi.

S filozofskoga kuta promatrano, jedno povampirenje "pojma VEĆINE" u svom politološkom obliku imali smo u nedavnim predratnim zbivanjima u Srbiji i Crnoj Gori u tzv. "mitinzima podrške", u čistim populističkim, instrumentaliziranim narodnim masama čije

su stanje mnogi opisivali i kao neku vrstu narodne "vrućice", zaraznog stanja koje se brzo i masovno prenosilo balkanskim prostorima.

Ono što filozofiju posebno iritira to je, dakle, pojavljivanje "načela VEĆINE" u javnome životu obično u tričavom, uprošćenom i vulgariziranom obliku, u najrazličitijim situacijama, od skupštinskih klupa do uličnih prepirki tinejdžera kada nisu svi složni recimo, kuda, na koje mjesto izaći i zabaviti se.

U tom tričavom smislu "pojam VEĆINE" najčešće se javlja kao formula koja rješava sve, kao spasonosno rješenje, ili pak kao zadnje ali, pravedno rješenje, koje na kraju uvijek preostaje.

KRITIČKO RAZRJEŠENJE RAZLIČITIH PROBLEMA

Međutim, u "pojmu VEĆINE" ima, također, nešto što filozofija iznimno i bezpogovorno poštiva, a što se zove jedinstveno i većinsko pravo volje narodne na odlučivanje o svojim ljudskim, zakonskim i političkim Pravima. Zato nimalo ne treba biti shvaćeno slučajno to što je ova Prava teoretski trajno utemeljeno upravo jedan veliki filozof John Locke.

Pisati s aspekta filozofije o bilo kojoj temi, a sva svoja polazišta temeljiti na premisi našeg tematiziranog "načela VEĆINE", implicitno, najčešće, a ponekad i eksplicitno, značilo bi, zapravo, psihološko-sociološko-politološki ustupak filozofije tom načelu i realnu štetu za filozofsko mišljenje.

Filozofija bi dakle bila u ozačaju društvenosti neke vrste aristokratski stav. Ona je, također, određeni oblik samo njoj svojstvenog odnosa spram "tema" stvarnosti, za razliku od pozitivističkih znanosti. Ona je veliko poštivanje ljudske individualnosti i njene svakovrsne slobode koja poštuje prirodu, zakone ljudskoga društva i, iznad svega, stvaralaštvo i stvaralačko djelovanje pojedinaca kao i različitih oblika kolektiviteta. Ona je veliki poštovalac i uživatelj religijske i umjetničke duhovnosti.

Filozofija je kritičko razrješavanje različitih problema i pitanja sa svih mogućih aspekata, poštujući zatečenu situaciju i njene uvjete, ona je uporno i istrajno traženje istinitih odgovora na određene teme, segmente društvenog života ili život uopće.

Romeo KNEŽEVIĆ

DOGMATIZAM, POEZIJA, JANJETINA I PRASETINA

U zbirci poezije "Režem drva i ostale reklame", lukavački poeta, moj i prijatelj Hrvatskoga Glasnika, **Atif KUJUNDŽIĆ**, u pjesmi "BOŠNJAČKA REKLAMA ZA JANJET-INU", napisao je, između ostaloga:

Prasetinu jedu inovjerci.

Sva him sreća

u krmećoj zvjeri.

Lijepo janje, ne griješite dušu.

Iz krmeta

zli duhovi pušu.

Janjetina i Njema je draga.

Krmetinu, ostav' te za Vraga.

Nije mi jasno je li gospodin Kujundžić citirane poetske tvrdnje sam smislio ili ih je prepisao od pojedinih Bošnjaka.

P. S. Očekujem odgovor do zaključenja narednoga broja HG-a!

Kada sam kod pjesnika Kujundžića, moram još napisati i to da je njegova nakladnička tvrtka nik "Kujundžić" Lukavac u prošloj godini objavila kvalitetnu knjigu, pod naslovom "IZABRANE I NOVE PJESME", autora **Ive Mije ANDRIĆA**.

Poeta, sindikalac i političar Andrić rođen je u selu Čanići, Župa Soli, prije 55 godina, ali na našu, a možda i njegovu žalost, nije uočeno njegovo djelovanje u institucijama tuzlanskih Hrvata.

Do koga je, nisam siguran? U svakom slučaju, **homo poeticus** Andrić trebao bi se javiti bar ovoj novinici. Kada to već do sada nije učinio, nadam se da će to učiniti poslije ove p(r)ozivke.

Ovijek dana sam saznao da su tri najtraženije osobe na našim prostorima **Osama Bin Laden**, prvi i drugi jamac.

U teškoće oko osiguranja jamaca, za podizanje kredita, osobno sam se uvjerio.

Bilo bi zgodno čuti što o tome misli gospodin **Marjanko DIVKOVIĆ**, voditelj poslovnice HYPO ALPE ADRIA BANKE u Tuzli. Neka nam bar prosljedi izjavu, ako neće ili nije u mogućnosti osigurati neku crkavicu za promidžbu ove banke na stranicama Hrvatskoga Glasnika.

P. S. Pod veoma povoljnim uvjetima nudim mu da bude generalni pokrovitelj rubrike "U krivom ogledalu".

Čuo sam prigovore radi toga što sam u prošloj broju HG-a napisao da je **mr. Luka TUNJIĆ**, ravnatelj KŠC-a "Sveti Franjo" u Tuzli, magistar teoloških znanosti - specijalnost dogmatika, te da se ni najmanje dogmatski ne ponaša.

Prigovarači mi nisu detaljno objašnjavali svoja viđenja mojih tvrdnji, nego su, vrlo

površno i bez argumenata, govorili da sam okrnjio ugled uvaženoga svećenika i magistra.

Radi onih koji ne znaju, a prigovaraju, prenosim iz rječnika stranih riječi **Bogoljuba KLAJČA**, naklada "Zora" Zagreb 1968. godine, što između ostaloga, znači rije dogma - mišljenje: **mnijenje koje se bez kritičkog provjeravanja i bez obzira na konkretne mogućnosti njegove primjene usvaja kao sigurno; - mišljenje ili tvrdnja iznesena čvrsto, ali bez dokaza.**

Volio bih ako bi me netko uvjerio, s konkretnim i čvrstim dokazima, da se gospodin Tunjić ponaša dogmatski, izuzev što poštuje nedvojbeno odrednicu da je dogma temeljna točka u znanosti vjere.

Prigovoreno mi je što ništa nisam napisao o umjetničkome programu kojim je obilježen Dan KŠC-a "Sveti Franjo" u Tuzli.

Prigovorima, najiskrenije priznajem, ima mjesta, ali uz jednu poveliku ogradu. Program je bio toliko dojmljiv i kvalitetan i ostavio me bez daha, pa se nisam usudio ni riječi napisati strahujući da napisano ne pokvari ono što je na sceni izvedeno. Znači, riječi su mi nedostajale, a kamere s mikrofonima i televizijske kuće nisu moje polje djelovanja.

U feljtonu **Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive PILARA(1905-1920)**, što ga na stranicama Hrvatskoga Glasnika ispisuje gospodin **Anto CIGELJEVIĆ**, pročitao sam tvrdnju: "Godine 1915. osjetivši, gotovo seizmografski, da se hrvatski narod nalazi pred jednom od svojih povijesnih razvodnica, **dr. Pilar je u Zagrebu objavio raspravu Svjetski rat i Hrvati...**"

Ako se tko pita zašto ovo citiram, moj odgovor je da se hrvatski narod, a posebno Hrvati u Bosni, i danas nalaze na tko zna kojoj po redu razvodnici, ali sada nemamo učevnoga Pilara ili nekoga sličnog njemu.

U prošloj broju HG-a pročitao sam da je znanstvenik iz Tuzle, **dr. sc. Damir NOVOSEL** bio sudionik u timu za rješavanje elektroenergetskih problema u SAD-u.

Obzirom na još niz uspjeha znanstvenika Novosela, sina ponosnoga oca **Juraja NOVOSELA**, glodura HG-a, pročitana informacija me izuzetno obradovala. Međutim, još radosniji bi bio kada bi se kojim slučajem desilo da učenjaka Damira angažiraju elektroenergetičari iz Bosne i Hercegovine.

Jedan ljubavni savjet glasi: "Ne pretjerujte sa zahtjevima, jer ljubav u kojoj je zagrljaj prečvrst, ostaje bez daha."

Slažem se sa ovim savjetom i volio bih saznati što o tome misli gospodin **Zvonko BOSANKIĆ**, generalni tajnik Društva "Hrvatski dom" Tuzla.

Na pozivnici koju je Nakladnička tvrtka Bosanska riječ poete **Sime EŠIĆA**, uputila prijateljima i suradnicima, a u povodu obilježavanja desete obljetnice, između ostaloga, pisalo je: "Radujemo se Vašem dolasku."

Ni najmanje ne sumnjam u iskrenost citirane poruke, ali uvjeren sam da su gospodin Ešić i njegovi najbliži suradnici, obzirom na obim posla u ovoj prigodi, bili još radosniji kada su se gosti razišli.

Tuzlanski odvjetnik i ex-ministar MUP-a Tuzlanske županije, gospodin **Bahrija DAUTOVIĆ**, nedavno mi je uputio posebnu čestitku za kvalitetu knjige, zbirke krivih ogledala, pod naslovom "Ozonska rupa u glavi".

Javno se zahvaljujem prijatelju Bahriji i očekujem mišljenja drugih umnih glava, osobito iz hrvatskog nacionalnog korpusa.

Kada sam već kod krivoga ogledala, zrcala i inih ogledala moram pripočeti da nisam autor rubrike "OGLEDALO", što ju Neovisni tjednik Tuzlanske županije FRONT SLOBODE objavljuje.

Povod za ovo oglašavanje krije se u činjenici da se nekolicina mojih prijatelja, prijateljica, znanaca i poznanica naljutilo na moju malenkost. Povod za ljutnju bilo je to što su se našli u toj rubrici, pa su zbog krivoga ogledala u HG-u, bili uvjereni da sam ja autor i Frontovoga ogledala.

**Krivo (o)gledao:
Nikola J. IVANOVIĆ**

IZREKE

* Zbirka anegdota i izreka za svakog čovjeka najveće je blago; ako one prve umije na prikladnom mjestu ubaciti u razgovor i ako mu ove druge u pravom trenutku padnu na pamet.

Goethe

* Priroda nam je dala po dva oka i po dva uha a samo jedan jezik, da bismo mogli više gledati i slušati, a manje govoriti, jer se nikad ne može reći toliko mudrosti koliko se može prešutjeti gluposti.

Konfucije

TOP LISTA NEODGOVORNIH

Kako urazumiti građane i inu gospodu da plaćaju obveze komunalnih i drugih usluga u zajedničkim prostorijama, i tamo gdje se usluge ne mogu jednostavno uskratiti

Čitate li svoj općinski list "Front slobode"? Ili ga bar prelistate na nekom prodajnom mjestu, ili kod susjeda? Jeste li zamijetili da je sa početkom sezone grijanja u toj novinici "Centralno grijanje" počelo objavljivati svoju top listu najvećih dužnika zagrijavanja stanova? Kad je top lista tek krenula mogli smo pročitati imena onih koji su totalno u bankrotu. Za zagrijavanje stanova dužni su odmah ispljati tri do četiri tisuće KM ako im bajna sudska vlast takvu presudu hitno izrekne. No takvih je presuda do sada bilo malo. Tko zna je li samo zbog sporosti Suda, ili možda i oklijevanja i oportunitizma isporučioća toplotne energije, odnosno njenog distributera.

Moj komšija filozof

Imam jednoga susjeda, i ne samo jednoga, koji je veliki filozof kada je riječ o varanju svojih susjeda, Centralnog grijanja, pa i države (čitaj naše vlasti). Dužan je samo 2.900 KM za neplaćeno zagrijavanje stana. Otkad je uselio u stan, ("poklonila" mu ga je TE "Tuzla", naravno, prije rata), on ne plaća zagrijavanje stana i isporučenu toplotnu energiju. A u čaršiji, i među prijateljima koji ga sreću u gradu i pitaju otkuda njegovo ime u novinama, on se brani ovako:

"Kada mi je dodijeljen stan sa zagrijavanjem sistemom Centralnog grijanja, mene nitko nije pitao hoću li se ja grijati na vrelu vodu iz TE Tuzla, ili na neki drugi način. Prema tome ja ne moram plaćati takve usluge. To sam izjavio i na Sudu kada su me pozvali na raspravu. Rekao sam sucu: "Neka mi odmah isključe CG, meni ono ne treba, ja ga nisam tražio, meni je dovoljno zagrijavati samo jednu prostoriju kako ja budem znao i umio najbolje. I evo Sud još nije donio nikakvu presudu."

Nije ovo jedini moj susjed koji uopće ne plaća zagrijavanje njegova, lijepog, prostranog i udobnog stana. Ima ih još bukadar. Vidio sam na oglasnoj ploči u zgradi (gdje oglas rijetko može

dulje stajati) da u mojoj kući, Bulevar, soliter od 64 stambene jedinice, ima onih koji znaju jako dobro pametovati na rijetkim zborovima stanara kako treba organizirati zajednički život u ovakvim "selima" (malo selo ima pedesetak, stotinjak kuća). A na spisku dužnika za CG su im jednokratne rate po 2.000 KM. Takve ćete naći i na spiskovima popisa broja stanara, pa pišu da ih je u stanu dvoje troje, a ima ih i po petero. U jednome stanu s vodom kupa se i pere vlasnik stana sa ženom, a tu stalno ili povremeno i još po dvije obitelji iz kuća i stanova gdje nema grijanja, vode, zajedničkoga stubišta, lifta. Dode opet zima, moji susjedi. U stanovima sa CG toplo je u svakom kutku, i može se udomiti po dvije tri obitelji. A "gazda" ne plaća ni "kinte" CG.

zidu ili oglasnoj ploči ako je ima u kući, svi prime k znanju, a neplatiše okreću glavu kada prolaze stubište.

Kada je riječ o plaćanju odvoza smeća i potrošnje struje u zajedničkim prostorijama slična je situacija. Pošto je plaćanje struje za stubište i lift sada ukalkulirano u račun za struju u stanu, više nitko i ne zna da struja u stubištu košta koliko pitka voda, a noćne ptice rado kvare automate i sijalice na stubištu gore danju i noću. Slično je s bravama na ulaznim vratima, jer tko će svaki čas zaključavati i otključavati ulazna vrata. Posebno oni koji imaju puno zvanih i nezvanih gostiju.

I što da se radi. U svemu ovome najviše pameti nedostaje vlastina, i organizacijama koje se brinu o zagrijavanju, vodi, smeću... Kakve to pameti? Ja osobno mislim da bi javno objelodanjanje da je nekom stambenom objektu, ili pojedincu isključeno grijanje šokantno djelovalo na imućne neplatiše. A na top listi čitamo imena liječnika, sudaca, odvjetnika, tajkuna, svih oni koji se jednostavno hoće kockati s nekim. Pa ako izvuku keca dobili su, ako neku drugu kartu, onda ćemo se ganjati po Sudu. I opet možda budemo na dobitku, bar za neplaćenu kamatu.

Pošto je ovaj put u žiži zagrijavanje stanova, valja pitati općinske oće, a to je CG, da li i njima nedostaje dovoljno pameti i odlučnosti da stvari budu na svome mjestu. Možda i tamo ima puno oportunističkih, uspavanih, malo znanih da probleme riješe. Najvećim dijelom ispaštaju poštene i moralni stanovnici grada, ona polovica koja sve uredno plaća, i snosi troškove i onih koji ne plaćaju, ali i onih koji ne nađu modus da dug naplate. Zar CG nije bilo bolje da je na vrijeme sudski tjeralo 100, ili 300 najkrupnijih neplatiša, nego što je Sudu uputilo šleper tužbi koje nitko neće ni pogledati. Ili, zar CG za primjer neće rizikovati nekoliko isključenja cijelih zgrada, da bi dobilo na čupriji. Ta slizanost između Općine i CG također ne vodi dobru. Kao da Općina preko CG rješava neke svoje socijalne i političke probleme. Zar se nekom debelom neplatiši ne može isključiti grijanje iz nekog susjednog stana, a ne samo ulaskom u njegov? (Ne) solidarnost kao da je potpuno trula!?

M. BIKIĆ

Najjednostavniji i najpouzdaniji način da redovito osigurate Vaš primjerak MATICE jest — pretplata. To je ujedno i najisplativiji oblik kupnje, jer platite deset, a dobijete svih dvanaest brojeva tijekom godine dana. A pretplati se — vrlo je jednostavno: popunite priloženu narudžbenicu i uplatite odgovarajući iznos na navedeni račun HMI u Privrednoj banci Zagreb. MATICA će potom uredno stizati na Vašu adresu! Čitajte MATICU, pretplatite se i preporučite Vaš omiljeni časopis članovima Vaše obitelji i Vašim prijateljima — kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju njezine misije: da bude stalan i čvrst most između domovine i pripadnika hrvatske etničko-kulturne zajednice diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname _____
Adresa / Address _____
Grad / City _____ Država / State _____
Pošt. Broj / Zip Code _____ Tel. _____ Fax. _____
E-mail address _____ Datum / Date _____

Godišnja pretplata / Yearly subscription rate: USA 40 USD, Canada 55 CAD, Australia 55 AUD, New Zealand 40 USD, South Africa 40 USD, South America 40 USD, Europe 25 EUR, RH 100 HRK

MATICA — VAŠ PROZOR U STARI KRAJ, VAŠ DOMOLJUBNI SPOMENAR!
Izdavač / Publisher: Hrvatska matica iseljenika / Croatian Heritage Foundation, 10000 ZAGREB / Republic of Croatia, Trg Stjepana Radića 3, tel: +385 1 61 15 116, fax: 61 10 933, e-mail: matica@matis.hr, website: www.matis.hr

KULTURNO ZABAVNA VEČER U PODRUŽNICI HKD NAPREDAK BRČKO

Po drugi put Tuzlaci sa zadovoljstvom prihvatili poziv brčanskoga Napretka.

Prvi se pohod dogodio prije dvije godine, kada je Crkveni zbor gostovao u Brčkom. Ne bih mogao posvjedočiti o tomu lijepom putovanju da i sam nisam bio sudionikom. Brčko je tada pokušavalo biti ono što je bilo prije rata. Osjetio se taj napredak na bolje. Poučeni prvim iskustvom, zadovoljni onim što je bilo prije dvije godine, nije nam bilo teško odlučiti se na put 19. 10. 2003. godine.

Kada je prvo gostovanje bilo uspješno, onda možemo reći, da je sretna i lijepa uspomena. Razlike je ipak bilo. U našem drugome posjetu Brčkom osjetilo se uspješnije djelovanje Podružnice Napretka Brčko. Ovoga puta, osim Crkvenoga zbora, pod ravnanjem profesorice Evice Cerić, u Domu kulture u Brčkom su svoje znanje i umijeće pokazali Zbor "Frama" Tuzla, mladi sastav tamburaša HKD Napreda Tuzla, pod ravnanjem g. Vedrana Čička, sastav "Seniorni", kao i veterani tuzlanskoga i brčanskog Napretka.

Program je počeo u 19 sati i trajao do 21,30. Teško je poslije nastupa svih sudionika bilo pronaći lice koje nije odisalo vedrinom i zadovoljstvom.

Na kraju se domaćin fra Marko Stjepanović zahvalio svim izvođačima i pozvao ih na večeru u obližnji Motel "Evropa". Ovakav oblik susretanja između Tuzlaka i Brčaka, postat će tradicionalan, jer je zadovoljstvo bilo obostrano.

U povratku se pjevalo sve do Tuzle uz pratnju gitare tuzlanskoga gvardijana fra Zdravka Anđića, a najljepše je odzvanjala ona "Ne dirajte mi ravnice".

Mladen BOSANKIĆ

Riječ predsjednika fra Marka Stjepanovića

Mješoviti pjevački zbor iz Tuzle

FRAMA, Tuzla

Seniorni HKD Napredak Tuzla

Maja

Mladi sastav HKD Napredak Tuzla

Maja Križan i veterani

HKD Napredak, Brčko

Društvo "Hrvatski dom" Tuzla

GOSTOVANJE ANSAMBLA "LADO"

Ansabl narodnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado", iz Zagreba, svuda gdje nastupa - bilo po svjetskim metropolama ili malim mjestima - sobom donosi ljepotu, vedrinom i uzbuđljivu raznolikost narodnog stvaralaštva. Tako je bilo i sredinom listopada, kada je "Lado" svojim nastupom oduševio nazočne u prepunoj dvorani Bosanskoga kulturnog centra u Tuzli

Zbog besparice i neredovitih tranši iz proračuna Tuzlanske županije Društvo "Hrvatski dom" Tuzla nije organiziralo nikakve manifestacije u povodu obilježavanja 90-obljetnice od osnivanja i desetogodišnjice od obnove rada. Unatoč tome, bez ikakvoga pretjerivanja, može se reći da su ove dvije obljetnice obilježene na dostojanstven i umjetnički primjeren način. Priredeno je gostovanje Ansambla narodnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado", iz Zagreba.

lako tim povodom nije bilo bombastičnih medijskih najava, velika dvorana Bosanskoga kulturnog centra Tuzla bila je krcata. Oko 700 ljubitelja i znalaca narodnih plesova i pjesama nije štedjelo dlanove. Pljesak za pljeskom pratili su svaku koreografiju i svaku pjesmu, a vrsni znalci svoga posla, koji su pokazali vrhunsku uigranost, upjevanost i sveopću utreniranost, po tko zna koji put, pokazali su i dokazali pravu umjetnost.

Podsjećanja radi recimo i to da je LADO arhaična slavenska riječ, često korištena kao pripjev u starim obrednim pjesmama sjeverozapadne Hrvatske, a sinonim je riječima sa značenjem - dobar, mio, drag. Izbor ovog imena ukazuje i na izuzetnu pozornost koju LADO poklanja vokalnemu izražavanju. Lado je osnovan 1949. godine u Zagrebu, kao nacionalni, profesionalni ansambl.

Pred tuzlanskom publikom gosti iz Zagreba izveli su: "Ladarke" u koreografiji Zvonimira Ljevakovića, a po glazbi Emila Cosseta. "Valpovačko kolo", opet uz koreografiju gospodina Ljevakovića, a glazba je djelo Božidara Potočnika. Koreografiju za "Korčulanski stari bali" uradili su Milan i Goran Oreb, a autor glazbe je Marijan Makar. Ivica Ivanković je scenski priredio i sa Mariom Pleše glazbu napisao na točku pod nazivom "Prutoljaki hodiju". "Lički plesovi" su izvedeni uz koreografiju i glazbu Ivana Ivančana, koji je koreograf i "Medimurske pisane nedelje", dok glazbeni rukopis pripada Božidaru Potočniku. Za "Baranjske plesove" koreografiju je uradio Mihajlo Smoljanović, a glazbu komponirao Josip Anđrić.

"Pjesme i plesovi travničkoga kraja" bili su prepoznatljivi po koreografiji Zvonimira Ljevakovića, "Zagorski drmešari" koreografski pripadaju Ivanu Ivančanu, a glazbeno Marijanu Makaru. Koreografski rukopis Vida Bagura vidljiv je u točkama: "Divojku za ruku, rumenu jabuku" i poskočici "Lindo". I na kraju točka "Na veliko prelo" obojena je koreografijom Andrije Ivančana, a glazbeni dio pripada Andriji Ivančanu i Siniši Leopoldu. Inače, "Na veliko prelo", običaji su, pjesme i plesovi bačkih Hrvata - Bunjevaca.

Zbog ugođaja za oči i duše, koje su nam priredili članovi Ansambla Lado, treba reći još i to da je ravateljica ansambla Ivana Lušić, umjetnički voditelj Ivan Ivančan, voditelj zbora Dražen Kurilovčan, voditelj orkestra Pere Istvančić; asistenti Mojmir Golemac, Verica i Dubravko Radić. Za garderobu je zadužena Vesna Kurilovčan, a tehničko vodstvo i inspicijentski poslovi povjereni su Ratku Pozniću, dok je voditelj službe promidžbe Davor Kovač.

Kitnjaste i dopadljive nošnje, sa ukusno i skladno ukomponiranim detaljima narodnih rukotvorina, doimale su se, ne kao odjevni predmeti, nego kao pravi umjetnički radovi. I ovaj nastup, kako je napisano u jednoj od kritika, djelovao je poput okusa vode s izvora - bistro i osvježavajuće. Ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske "Lado", iz Zagreba, svuda gdje nastupa - bilo po svjetskim metropolama ili malim mjestima - sobom donosi ljepotu, vedrinu i uzbuđljivu raznolikost narodnog stvaralaštva. I još nešto, oni koji dulje prate rad Ansambla "Lado" skloni su tvrdnji da je to jedan od najboljih folklornih ansambala na svijetu. A da su u pravu svjedoči i tvrdnja kritičara New York Timesa, koji je istu tu konstataciju objavio, prigodom jednog od gostovanja na američkom tlu.

Sve ono što i kako su nam članovi Ansambla Lado prezentirali, kako su pjevali i igrali, nemoguće je opisati u jednom novinskom tekstu. Trebalo je biti 15. listopada u BKC-u Tuzla, pa čuti i vidjeti. Sve ostalo je samo bilježenje za pamćenje i svjedočenje o tome što je i kakav je LADO. Još da vrijedni članovi izvornih folklornih skupina iz naših krajeva prepisu bar dio onoga što LADO može i umije. Te da proračunske tranše za Društvo "Hrvatski dom" i HKD "Napredak" postanu redovitije i veće, pa da budemo u prigodi češće slušati i gledati umjetnike koji i kakvi se "kriju" iza imena Lado!

N. J. IVANOVIĆ

Kulturno-glazbeni život Tuzle obogatila još jedna nova mlada snaga

U petak, 17. listopada, u dvorani Narodnoga pozorišta Tuzla održan je Gala koncert mlade sopranistice Vedrane Šimić. Glazbena svečanost upriličena je u organizaciji HKD Napredak, a pod pokroviteljstvom Općine Tuzla, u okviru obilježavanja 2. listopada, Dana oslobođenja grada.

Iz podataka koje čitamo uz pozivnicu, saznajemo što je sve gđica Šimić uradila u svome kratkom životnome i radnom vijeku. Mi koji pratimo biološko i glazbeno sazrijevanje ove mlade Tuzlanke osjećamo autobiografske podatke kao puko nabiranje, jer ono što mi znamo, što mislimo i što smo osjećali aplaudirajući njezinom sjajnome

narodnog pozorišta, pred našim očima izrasla u heroinu, u nešto što svaka mala sredina želi imati i time se dičiti, osjećajući to, svako od nas, pomalo i nesvjesno, kao vlastiti uspjeh.

Ovo nije prvi nastup Vedrane Šimić pred tuzlanskom publikom. Svojom iskrenošću i nenametljivošću ona je još davno osvojila

Vedrana ŠIMIĆ, sopran rođena je 1979. u Tuzli, BiH, gdje je završila osnovnu i srednju muzičku školu u klasi prof. Lejle Teskeredžić. Godine 1998. upisala je solo pjevanje na Muzičkoj akademiji u Sarajevu u klasi prof. Paše Gackić, a nakon završene tri godine studija, prelazi na Muzičku akademiju u Zagrebu u klasu prof. Mire Zidarić-Orešković, gdje je i diplomirala u lipnju 2003.

Sudjelovala je na brojnim natjecanjima i osvojila niz priznanja i nagrada od kojih se posebno izdvajaju: specijalna nagrada - Bugojno 1998; prva nagrada na županijskom natjecanju - Zagreb 2003, te drugu nagradu na državnom natjecanju R Hrvatske - Dubrovnik 2003. (Prva nagrada nije dodijeljena).

Za vrijeme studija bila je stipendist HKD Napredak.

Do sada je zabilježila velik broj koncerata i solističkih nastupa u projektima muzičkih akademija u Sarajevu i Zagrebu, HRT-a, Sarajevske Filharmonije i Zagrebačkog Opernog Studija. Koncertira po Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Mađarskoj i Austriji.

glazbenom nastupu, nije zapisano još nigdje i tek će se zapisivati.

Ova, izvan scene jednostavna i draga djevojka, odjednom je na sceni Tuzlanskoga

srca zavičajne publike. U svim važnim prilikama, kao učenica i kao studentica, odzivala se na naše pozive i, jednostavna, ne glumeći razmaženu veličinu, ponašala se

kao ono što jest - jedna od nas. Sada kada je svoje sposobnosti i znanje potvrdila akademskom diplomom, potvrdila se pred nama kao umjetnica sigurna nastupa, profilirana pjevačkoga stila s mnogo smisla za razradu detalja i nimalo pretenciozno, vrlo prirodno otpjevala nam je odabrane skladbe. Glazbeni kritičari bi uočili njezini suvereni jednostavni izričaj koji joj omogućava prelazanje iz jednoga u drugi žanr rijetko viđenom lakoćom što mladoj umjetnici dopušta najsmjelije nade za budućnost.

Tuzla nema veliki broj pjevačkih imena u ovoj vrsti glazbe. Mi nemamo odnjegovan odnos ni prema jednoj ekskluzivnoj umjetnosti, ali je interesantno da u svakoj imamo svoje predstavnike. Mi tuzlanski Hrvati koji smo zauzeti oko Napretka i Hrvatskoga doma, kad god nam zatreba adut u slikarstvu, književnosti, arhitekturi, kiparstvu, dramskoj umjetnosti, a pogotovo u glazbi, imamo što pokazati. I to baš iz naših redova i to baš da se ne posramimo!

PROGRAM:

- M. Prebanda**
"NIZ BAŠČU", "MILA NANE", "U BURI"
Vedrana Šimić
- I. pl. Zajc**
"DOMOVINI I LJUBAVI"
Ivica Gržanić
- I. Tijardović**
"MALA FLORAMY" duet Floramy i Mirka
Floramy: Vedrana Šimić
Marko: Ivica Gržanić
- A. Horozić**
"HASANAGINICA" arija Hasanaginice II čin
Vedrana Šimić
- D. Domitrović**
2 POEME U H-MOLU
Mario Čopor
- P. Mascagini**
"CAVALERIA RUSTICANA" arija Santuzze
Vedrana Šimić
- F. Chopin**
REVOLUCIONARNA ETIDA OP.BR.2
Mario Čopor
- G. Verdi**
"BAL POD MASKAMA" arija Amelie...
Vedrana Šimić
- G. Puccini**
"TOSCA" arija Cavaradossija III čin
Ivica Gržanić
- G. Puccini**
"GIANNI SCHICCHI" arija Laurette
Vedrana Šimić
- G. Puccini**
"LA BOHEME" prizor iz I čina
a) arija Rodolfo,
b) arija Mimi,
c) završni duet
Mimi: Vedrana Šimić;
Rodolfo: Ivica Gržanić

Ako pogledamo repertoar što nam ga je ponudila mlada umjetnica, vidjet ćemo jedan brižljiv odabir, s puno takta prema svima nama i našim glazbenim ukusima. Ako pogledamo goste koje je pozvala da s njom sudjeluju na koncertu, osjetit ćemo isto!

Iz Zagreba su uz gđicu Šimić sudjelovali g. Ivica Gržanić, dramski tenor, prvak opere HNK u Zagrebu; g. Mario Čopor, klavirist, magistar na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

U publici je, između ostalih uglednika, na koncert iz Sarajeva doputovao g. dr. Josip Vrbošić, veleposlanik Republike Hrvatske.

Salonskim toaletama pokazali su poštovanje prema razini koncerta i tako nam diskretno poručili da za slijedeće slične prigode nabavimo odgovarajuću opravu koja će nam, po svemu viđenome, sve češće trebati. I na raspored aplaudiranja trebat ćemo se posebno navikavati, ali tko bi zamjerio nama, ponosnoj i oduševljenoj publici, ako smo koji put od razdraganosti zapljeskali i gdje ne treba!?

Vedrana Šimić unijela je za jednu večer radost u naše živote. Mi smo povjerovali u čaroliju koju nam je srčano ponudila i osjećali smo se kao da svakoga tjedna imamo priliku sudjelovati na sličnim koncer-

tima. Bilo je to ozračje kao kad se nađete u Rimu ili Parizu pa u jednom trenutku zabravite da je to jedinstven dan u vašemu životu i počnete razgledati neke uobičajene detalje koje možete vidjeti u svakome gradu. Tek kada dođete kući žalite što niste kupili ovo ili ono, dulje se zadržali u nekome prostoru, pozornije pogledali ono možda više nikada nećete imati priliku gledati.

Možda će Vedrana Šimić u budućnosti pred svojom tuzlanskom publikom pjevati slavna i ovjenčana uspjesima u velikim uglednim koncertnim dvoranama, ali nikada više neće biti kao u ovoj večeri - prvi puta nakon što je na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji diplomirala i vratila nam se kao pobjednica nad zloglukim prorocima, a na veliku radost onih koji je vole i koji su oduševljeno napunili tuzlansku kazališnu dvoranu. Jesmo li bili svjesni toga? Izgledalo je kao da ona jest.

MARICA PETROVIĆ

Njegova ekscelencija dr. Josip Vrbošić sa suprugom i domaćinima...

BLAGOSLOV KAPELICE U SAMOSTANU SESTARA DRUŽBE KĆERI BOŽJE LJUBAVI

Sestre Družbe Kćeri Božje ljubavi nazočne su na ovim prostorima već 120 godina. Mnogima je u dragom sjećanju "Kloster" na čijim temeljima počiva zdanje KŠC-a "Sveti Franjo", sa samostanom posvećenim Kraljici sv. krunice, kojoj je bio posvećen i ondašnji zavod.

Sestre i danas nastoje "činiti dobro, darivati radost i voditi u nebo", prema geslu Družbe. Snagu za obnašanje ove važne i lijepe zadaće crpu iz samog Izvora dobrote i ljubavi koji je i središte i smisao njihova življenja. Tako je kapelica u Zavodu Kraljice sv. krunice bila posvećena Presvetom Srcu Isusovu, kralju i središtu svih srdaca.

Novu je kapelicu blagoslovio uzoriti kardinal Vinko Puljić, nadbiskup Vrhbosanski 15. studenog. o. g., posvećujući je također Presv. Srcu Isusovu, uz nazočnost dekana Tuzlanskog dekanata

preč. Pere Iljkica, o. gvardijana fra Zdravka Andića, ravnatelja KŠC-a vlč. mr. Luke Tunjića, fra Berislava Kalčića župnog vikara župe Breške, vlč. Dubravka Turalije, nadbiskupova tajnika. Nazočni su bili djelatnici osnovne škole i gimnazije pri KŠC-u, i naravno sestre Kćeri Božje ljubavi, sa gošćama s. Angelinom, Družbe Kćeri milosrđa, te s. Antonijom, Družbe sestara Milosrdnica.

I ovom nas je prigodom Kardinal pozvao na vjerno nasljedovanje Isusa Krista i na radosno svjedočenje Božje ljubavi u svijetu u kojem živimo.

Kardinal je posjetio Katolički školski centar "Sveti Franjo" i RKT župu sv. Petra i Pavla i Franjevački samostan u Tuzli.

Privedila: s. Dijana Matošević

KŠC "Sveti Franjo" Tuzla DAN KRUHA

U katoličkom školskom centru "Sv. Franjo" u Tuzli svečano je obilježen dan kruha 16. listopada 2003. godine. U povodu ove manifestacije upriličen je prigodni program i izložba kruha, proizvoda od kruha i plodova jeseni u kojoj je došlo do izražaja stvaralaštvo i maštovitost učenika, roditelja i nastavnika.

Dio proizvoda kušali su sami sudionici, a veći dio predan je ustanovi "Djeci bez roditeljskog staranja" u Tuzli, na čemu se upravo ove ustanove najtoplije zahvalila. Ova manifestacija postala je već tradicija u KŠC-u i privukla je veliku pozornost javnosti.

samom vrhu najboljih škola u ovoj regiji. Stoga nije ni čudo što škole ne mogu primiti sve zainteresirane učenike. Rukovodstvo škola na čelu s ravnateljem centra mr. vlč. Lukom Tunjićem, direktorima gđom. Žanom Altumbabić i Fra Martinom Antunovićem, profesorima i nastavnicima, prate sva događanja vezana uz reformu školstva i stručnim usavršavanjima i seminarima spremno dočekuju novo vrijeme.

VIJESTI IZ KŠC

U okviru KŠC u Tuzli djeluju dvije škole: Osmogodišnja škola sa 397. učenika u 17. odjeljenja sa 32 uposlenih i Opća gimnazija sa 346 učenika u 12 odjeljenja i 29. uposlenih.

Centar ima sve sadržaje potrebne jednoj modernoj školi, a kvalitetan profesorski kadar zajedno s učenicima postigli su brojna priznanja i nagrade na kantonalnim i federalnim natjecanjima i nalazi se u

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK
TUZLA

SURADNJA NAPRETKA BEČ - TUZLA

U Tuzli je krajem listopada 2003. boravio g. Filip Zloušić, predsjednik HKD Napredak Beč i dopredsjednik Središnje uprave HKD Napredak, koji je bio gost g. dr. Miroslava Petrovića, predsjednika HKD Napredak Tuzla.

G. Zloušić u Tuzli je posjetio HKD Napredak, Katolički školski centar "Sveti Franjo", Franjevački samostan i RKT župu Breške.

U razgovorima su sudjelovali članovi Napretka dr. Miroslav Petrović, fra Martin Antunović, Tomislav Bosankić, fra Zdravko Andić i Juraj Novosel.

Napretkove podružnice Beč - Tuzla veoma uspješno surađuju već nekoliko

U crkvi na Breškama

godina. HKD Napredak Beč pomaže tuzlanskom Napretku putem Škole njemačkoga jezika koja se svake godine održava u Beču, organiziranja predavanja poznatih znanstvenika za naše studente i upoznavanje kulturnih znamenitosti Beča, zatim stipendiranje studenata, pružanje pomoći našim studentima u Beču.

Razgovaralo se o mogućnostima organiziranja škole njemačkoga jezika u Tuzli, te boravka u Beču učenika i studenata koji uspješno završe školu u Tuzli, održavanje tribina, zajednički nastupi i organiziranje posjeta.

Zasluga za ovu zaista plodnu suradnju Napretkovih podružnica, pripada g. Filipu Zloušiću koji se nesebično brine da osigura materijalna sredstva za školu njemačkoga jezika, za stipendije kao i za druge oblike suradnje.

HKD Napredak Tuzla svjestan je vrijednosti usluga što ih HKD Napredak Beč čini za sveopće dobro i veoma cijeni zauzetost g. Zloušića.

J. N.

26. međunarodni sajam knjiga i učila INTERLIBER u Zagrebu

Hrvatsko kulturno društvo Napredak iz Tuzle organizirala je u subotu, 15. studenoga 2003, posjet Sajmu knjiga.

Međunarodni sajam knjiga i učila predstavlja poslovni svijet izdavačkog i edukativnoga stvaralaštva s najvećom ponudom knjiga i učila na jednom mjestu, a održan je od 11. do 15. studenoga 2003. na Zagrebačkom velesajmu.

Posjetioci su na Sajmu mogli vidjeti, upoznati i kupiti sve što se izlagalo. Program izlaganja bio je: novine i časopisi, beletristika, religija znanost i tehnika, umjetnost dječja i omladinska knjiga, monografije, mape, turistički vodiči i karte, obrazovna literatura,

priručnici, uslužna djelatnost i dobavljači, agenti, tekstualni, vizualni, audio-vizualni i auditivni izvori znanja, udžbenička literatura domaćih izdavača, kabinetska i laboratorijska nastavna sredstva, kompjutori, elektronski uređaji i ostala tehnička pomagala namijenjena edukaciji, školski namještaj, pribor za izvannastavnu aktivnost, idejni, glavni i izvedbeni projekti za gradnju i opremu obrazovnih ustanova.

Pun autobus Napretkovaca i prijatelja Napretka. Veselo raspoloženje u odlasku i povratku uz pjesmu i druženje. Vrijedilo je organizirati ovaj posjet.

J. N.

IZREKE

* Dobre izreke su zameci svega dobrog. Čvrsto urezane u memoriju, one hrane volju.

Joseph Joubert

* Biti aktivan prvi je zadatak čovjeka, a sve vrijeme kad je prisiljen odmarati se, trebao bi upotrijebiti za stjecanje jasne spoznaje o svijetu, kako bi mu ona ubuduće olakšala djelatnost.

Goethe

* Kad nebo ne bi voljelo vino, zar bi ga uzgojila sunčeva toplina?

Li-Tai-Po

* Rijeke ne piju svoju vodu, drveće ne jede svoje plodove, oblaci ne gutaju svoju kišu. Sve što je veliko, uvijek je u korist drugih.

Indijska iskrica

* Bogat ili siromašan, moćan ili slab - svaki besposlen građanin je lopov.

Rousseau

* Ima izvjesnog kukavičluka, izvjesne slabosti, čak i među vrlo cijenjenim ljudima. Samo su razbojnici uvjereni - u što? Da moraju uspjeti. I oni tako uspijevaju.

Baudelaire

* Niti jedan problem neće biti riješen dok nemarno očekujemo da se samo Bog o tome brine.

Martin Luther King

* Bogatstvo je blagoslov mudrom, a prokletstvo ludom.

Ming-Sin-Pao

* Treba se oženiti samo lijepom ženom, inače nemate nikakve šanse da je se riješite.

Danny Kaye

* Svi cvjetovi budućnosti su u sjemenu sadašnjosti.

Kineska poslovice

Sretan i blagoslovljen
BAJRAM ŠERIF MUBAREK OLSUN
svim prijateljima Hrvatskog Glasnika,
Bošnjacima - Muslimanima
želi
HRVATSKI GLASNIK

Svim građanima BiH
čestitamo **DAN DRŽAVNOSTI**
HRVATSKI GLASNIK

Tuzlanska i bosanska epizoda dr. Ive Pilara (1905-1920), XVII.

TRAGIČNA ŽIVOTNA SUDBINA

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

U novouspostavljenoj, prvoj južnoslavenskoj državnoj zajednici, od početka, zbog svojih političkih uvjerenja, vlastima je Pilar bio persona non grata. Najprije, odmah nakon Prvoga svjetskog rata, on ne može opstati u Tuzli. Prijeti mu uhićenje i čak mu je u opasnosti goli život. Primoran je, stoga, napustiti Bosnu, sve što je stekao ostavivši u Tuzli, i skloniti se u Zagreb. On sam o tome piše i kako je "za svoje hrvatske podvige od 1914-1918. platio time da je u studenome 1918. samo jednim avanturističkim bijegom iz Bosne mogao spasiti goli život".

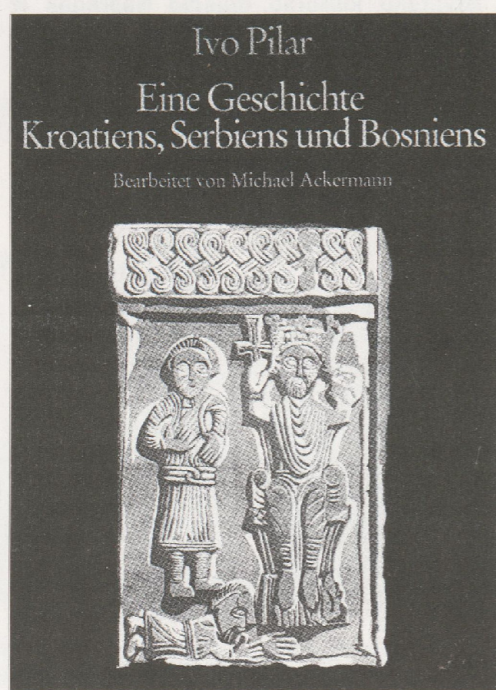
Zapravo, raspadom Austro-Ugarske Monarhije i uspostavom Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevine Jugoslavije, Pilarova životna situacija se temeljito mijenja na gore. Iako je "bijegom" iz Tuzle u Zagreb spasio goli život, stalno je pod paskom i pritiskom vlasti, proganjan i politički i policijski, izložen provokacijama agenata režima. Pozvan je u vojsku, iako je kao vojni pravnik služio za vrijeme Prvoga svjetskog rata. Za to vrijeme oduzet mu je stan u kojem se smjestio u Zagrebu. Optužen je zbog veleizdaje na montiranome sudskom procesu zajedno s dr. Milanom pl. Šufflayom i ostalima.

Zahvaljujući svome iskustvu s provokacijama i pritiscima, uspijeva se obraniti, za razliku od dr. Šufflaya, te je samo simbolično osuđen. Međutim, zbog ovakvih stalnih pritiska i progona, uništen mu je profesionalan odvjetnički rad; gubi sve klijente te nema više osnovnih sredstava za život. Dobar dio imetka već je izgubio na nepovoljnoj promjeni austrijskih kruna u jugoslavenski dinar.

Okruženje u kojem je živio, a naročito nakon napuštanja Tuzle, Bosne, i dolaska u Zagreb, odnosno ukupna njegova politička, ekonomska, društvena pa i obiteljska situacija bili su u opreci s njegovim pogledima na život, svijet i društvo. Baš taj duboki sukob stvarnosti koja ga je okruživala i njegova čvrstog etičkog sustava vrijednosti, razlogom je njegove tragične životne sudbine.

POLITIČKA DJELATNOST

Ipak, sve životne nedaće koje su ga zadesile nisu ga omele i udaljile od političkog djelovanja u okviru već stvorenih spoznaja i čvrstih moralnih opredjeljenja, što nepobitno dokazuju i dokumenti pronađeni u njegovoj ostavštini. I nakon 1918. on piše u periodici, živo prati literaturu iz niza društvenih područja; drži predavanja na javnim tribinama i publicira ih, a višestruke objave nekih od njih svjedoče o velikom interesu hrvatske javnosti. Bio je veoma cijenjen pravni teoretičar i praktičar, što je pokazao još 1911. na opsežnom poslu prilagodbe Općeg austrijskog građanskog zakonika na prilike u Bosni i Hercegovini, u kojoj je do tada bilo primjenjivano, u Osmanskom carstvu uobičajeno, šerijatsko pravo. Pilarovo razumijevanje procesa modernizacije (u teorijskom metodološkom i pragmatičnom vidu) egzemplarno se pokazalo i u širini njegovih znanstvenih interesa: u doba kada to nije bila para-

digma, mislio je interdisciplinarno, zanimajući se za probleme različitih disciplina društvenih znanosti. O nekima od njih je, za hrvatske prilike, objavio pionirske radove (politička geografija, geopolitika, individualna psihologija). Međutim, zbog političkih okolnosti i u prvoj i u drugoj Jugoslaviji, tih činjenica niti šira stručna javnost nije bila svjesna sve do devedesetih godina prošloga stoljeća.

Prema pisanju njegova unuka ing. Božidara Jančikovića, dr. Ivo Pilar oblikovao je svoje političko stajalište prema hrvatskom nacionalnom pitanju tijekom dvadesetogodišnjeg boravka u Bosni, gdje se zalagao za ujedinjavanje svih "hrvatskih zemalja" i uspostavljanje nacionalne hrvatske države na njezinom etničkom i povijesnom prostoru. Posljednjih desetak godina života, a osobito nakon ubojstva Stjepana Radića u Narodnoj skupštini u Beogradu 28. lipnja 1928, u kontaktima s najistaknutijim hrvatskim političarima, blizak je Hrvatskoj seljačkoj stranci, a svoje je koncepcije hrvatske politike prilagodio geopolitičkim realnostima.

Pisao je kritike na račun stanja u Kraljevini Jugoslaviji, ali je pri javnom iznošenju svojih stajališta uvijek vodio računa o odgovornosti javne riječi i strogo pazio da svojim publicističkim radom ne naštetiti hrvatskim interesima. Svjedoči to, primjerice, možda najbolje, njegovo pismo od 12. kolovoza 1928, u Zagrebu, u povodu moguće "amputacije", neposredno nakon Radićeva ubojstva, dr. Anti Trumbiću, predsjedniku HFSS-a, dr. Jurju Krnjeviću, i njihovom najužem političkom krugu, u kojemu između ostaloga, stoji: "Kao Hrvat, politički pisac i mislilac, osjećam duboku potrebu da Vam u ovom momentu, kada je situacija napeta kao nikada, i kada će naši politički čini i zaključci biti sudbonosni po Hrvatski narod kao i za čitavu njegovu budućnost... Hrvati će nastradati još teže ako budu nepromišljeno htjeli iz ove države izaći... **Ne može se nesvjesnoj masi prepustiti, da po trenutačnim raspo-**

loženjima rješava najdelikatnija pitanja narodne budućnosti i opstanka".

Naročito u zrelijim godinama, pred smrt, glede svoga gledanja na političko rješavanje hrvatskog pitanja, pokušava usmjeriti političku djelatnost HSS-a u smislu svojih postojanih, prije zauzetih političkih gledišta i pripremiti ovu stranku za preuzimanje vlasti u budućoj hrvatskoj državi u koju duboko vjeruje. "Idejnom osnovom približavanja Pilara HSS-u", piše g. Jančiković, "može se smatrati njegovo poimanje suštinskog značaja činjenice da su Hrvati zemljoradnički narod, odnosno osnovnoga poljodjelskog zanimanja. Pilar toj činjenici daje presudan značaj kao oblikovanja tradicionalne kulture, mentaliteta, općih pravnih i političkih shvaćanja". Istina, dio razloga za Pilarovo približavanje tada zabranjenom HSS-u i pokušaj političkoga angažiranja u toj stranci, možda se može pripisati utjecaju njegova zeta dr. Tome Jančikovića, dužnosnika ove stranke i narodnoga zastupnika. Ipak, najvjerojatniji i najvažniji razlog za takav razvoj Pilarova političkog stajališta treba tražiti u činjenici da je jasno uvidio i prihvatio kako su u ono vrijeme HSS i njezin predsjednik dr. Vladko Maček predstavljali istinske i legitime predstavnike većine Hrvatskoga naroda. Zbog toga se nastoji djelatno uključiti u politički rad HSS-a.

Politički, Pilar je aktivan do kraja svoga života. Glede političke djelatnosti prema BiH zadnjih godina pred smrt, odlazi na put u Bosnu, da bi ispitao političku situaciju, te se ondje susreće sa svojim poznanicima, potencijalnim istomišljenicima, ali i političkim protivnicima. Odlazi na taj put samoinicijativno, bez potpore, sam, u teškoj osobnoj ekonomskoj situaciji, okružen potpunim nerazumijevanjem šire i uže okolice. S toga puta sačuvan je **Dnevnik Sarajevo Bosna 6. - 25. VIII. 1932.** iz koga se razabire svrha i smisao Pilarovog puta u Bosnu, kao i politička situacija koju je ondje zatekao. Temeljem svojega životnog iskustva Pilar je svjestan opasnosti za svoju osobnu sigurnost te djeluje konspirativno.

PISANA OSTAŠTINA

Objavljene radove dr. Pilara, zbog političkih okolnosti u obje Jugoslavije, donedavno čitao je samo ograničen broj ljudi. Međutim, dokumenti i spisi koji su pronađeni u njegovoj ostavštini bili su do sada potpuno nepoznati.

Dugogodišnja politička nepodobnost Ive Pilara odrazila se, kaže njegov unuk ing. Božidar Jančiković, na osobit način, i na njegovu obitelj. Uvedena je, svjesno ili nesvjesno, neka vrsta konspiracije, vjerojatno kako bi se obitelj pošteđela političkih poteškoća te da bi se izbjegli dodatni progoni članova obitelji, ali i u instinktivnom porivu, da se njegovo djelo, pisana ostavština i dokumenti, sačuvaju za vrijeme povoljnijih političkih prilika. Jedino na taj način može se objasniti činjenica, da se niti u obitelji nije znalo za postojanje njegove pisane ostavštine, pohranjene u stanu gdje Mire Sokolić. (Nastavit će se)

POSJET MEĐUGORJU I FRANJEVAČKOM SAMOSTANU U RAMI

Zadnjih nekoliko godina, u mjesecu listopadu, udruga "Hrvatska žena" Tuzla organizira hodočašće u Međugorje.

Ove godine zainteresiranost članica za hodočašće je bila izuzetna. Sve vrijeme putovanja, boravak u Međugorju bio je ispunjen molitvom i jednom toplom smirujućom atmosferom.

Većina članica Udruge željela se u potpunosti žrtvovati, uspinjanjem na Križevac, kao i na brdo ukazanja Blažene Djevice Marije. Izdržale su sve, bez obzira na napor i godine.

Nevjerojatna je snaga i moć koja se dobije pri samoj odluci da želimo poći na Križevac ili brdo ukazanja. Po povratku se osjeti umor, ali u duši se stvori osjećanje mira i blagosti.

Sa jednim ovakvim osjećanjem krenule smo iz Međugorja i uputile se prema Rami, u želji da sudjelujemo na svetoj misi i upoznamo ljepotu kraja i franjevačkog samostana.

O svim utiscima koje smo ponijele iz Rame potvrdile smo pismom zahvale Fra Mati Topiću - župniku župe Rama-Šćit:

Poštovani Fra Mato!
Uvjerena smo da je i sam Bog, najljepša mjesta na planetu izabrao i obilježio ih. A

svjedoci smo da smo mi - Hrvati posebno odabrani od Boga, kada smo u prilici uživati u ljepoti, koju je stvorio svim ljudima, a samo nekima darovao moć odabrati najbolje od najboljega i najljepše od najljepšega. Posebno je iskustvo vidjeti i upoznati Ramu.

"Bože, hvala Ti za ovaj biser, hvala Ti za skriveni kutak mira, vjere i predanja."

Neizmerno smo sretni što smo bile u prilici sudjelovati na svetoj misi i na najbolji način otkriti tko ste i kako živite Vi - Ramljaci. Bili ste nam sjajan domaćin i posebno dobar prezentator bogate prošlosti Rame, kao i kulturnih i tradicionalnih vrijednosti vaše župe.

Nadamo se da ćemo imati priliku ponovno doći u Ramu, još bolje upoznati Vas i vaše župljane i ostvariti uzajamnu suradnju sa ženama Rame.

Toplo Vam se zahvaljujemo i srdačno Vas pozdravljamo!

Udruga
Hrvatska žena

FESTIVAL CJELOŽIVOTNOG UČENJA 2003. GODINE

Zadnjih nekoliko godina Udruga "Hrvatska žena" sudjeluje na Festivalu cjeloživotnoga učenja. Ove godine su se članice Udruge na Festivalu predstavile na neobičajan način.

Članice Radionice ručnih radova su u periodu od 2. do 5. listopada 2003. godine postavile izložbu ručnih radova u prostorijama Udruge.

Na izložbi su predstavljeni razni eksponati ručnih radova: vezeni, kukičani, pleteni, kao i motivi narodnih nošnji hrvatskoga naroda tuzlanskoga kraja

U ovom periodu članice Udruge su radile na izradi novih eksponata, a također su bile na raspolaganju svim zainteresiranim prenijeti svoje znanje i iskustvo.

Predstavljanje naše Udruge na Festivalu cjeloživotnoga učenja 2003. godine imalo je za cilj pokazati višestruku korist za sve one koji se bave izradom ručnih radova.

Ljubica Stjepić

POSJET DOMU ZA NEZBRINUTU DJECU

U okviru Projekta psiho-socijalne zaštite, u organizaciji nevladinih organizacija, Udruga "Hrvatska žena" Tuzla, je, 3. 10. 2003. godine, upriličila posjet šticecima Doma "Vojo Perić" Tuzla.

Cilj ovoga posjeta je bio pokazati ljubav malim stanovnicima doma. Ovom prigodom članice Udruge su pripremile domaće kolače i darivale ih djeci.

Na pažnji i ljubavi za djecu zahvalila nam se ravnateljica, gospođa Advija Hercegovac.

Osmjesi na licima mališana potvrda su koliko su lijepe i potrebne ovakve akcije i kako i najmanji znak ljubavi i pažnje može usrećiti svako biće.

Ljubica Stjepić

RAD UDRUGE NA POLJU PSIHO-SOCIJALNE ZAŠTITE

U okviru svojih programskih aktivnosti i aktivnosti vezanih za Projekt psiho-socijalne zaštite nevladinih organizacija, Udruga "Hrvatska žena" se aktivno uključila u rad.

Vezano za planirane aktivnosti iz Projekta, Udruga se angažirala na obilježavanju Dana starih lica 01. listopada 2003. godine.

Članice Udruge su posjetile Dom umirovljenika u Tuzli. Tim povodom šticecima Doma su darivani domaći kolači i sokovi.

Ovom prigodom je sve vrijeme planirano za posjetu utrošeno na kontakte i druženje sa starim i bolesnim šticecima Doma, kako bi smo im bar na trenutak uljepšale tmurnu

svakodnevicu, uz obećanje da ćemo ih uskoro ponovno posjetiti.

Čitava aktivnost je toplo pozdravljena, kako od šticecnika Doma, tako i od predstavnika vladinog i nevladinog sektora. Nazočnost medija je doprinijela davanju većeg značaja ovakvim i sličnim akcijama.

Ljubica Stjepić

O jednom franjevcu iz tuzlanske prošlosti

FRA AUGUSTIN SLIŠKOVIĆ (1835-1897)

Fra Augustin Slišković se rodio u Sovićima u Hercegovini, dana 20. rujna 1853. godine, a zajedno sa roditeljima je doselio u ovaj kraj, točnije u naselje Križane. Mada i u Pascima 1784. godine nailazimo na prezime Slišković, sa sigurnošću se može tvrditi da je Anto Slišković sa svojom porodicom doselio u Križane, jer je nakon svoje smrti sahranjen na groblje Svojtina (1869), gdje su se inače sahranjivali mještani Križana. Na tom mjestu mu je sin Augustin podigao križ u "znak vične slave sinovske i ljubavi otcu Anti".

Odavde je i stupio u franjevački red, te je mladu misu rekao na Bezgrešno začeće 1858. godine u Tuzli. Kao svećenik ide za kapelana u Ulice, 1862. godine, a potom za prvog lokalnog kapelana u Brčkom, gdje se posebno isticao svojim idejama i inicijativama za gradnju i opravku crkve u Brčkom i Tolisi, odakle je pod kraj svibnja 1869. godine, došao u Tuzlu.

Ubrzo je nastavio sa svojim graditeljskim radom, pa je 1872. godine dao navući zemlju na močvarno zemljište (Pingu) te izravnao vrt, mutašerifa zamolio, da prokopa odvodni kanal do rijeke Jale, što mu je on i dozvolio.

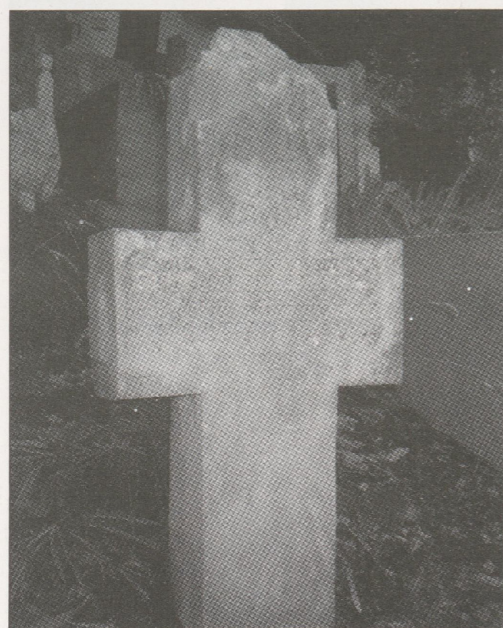
Prethodnik fra Augustina, fra Jozo je već bio dobio dozvolu za gradnju samo drvene crkve. Fra Augustin je 1869. godine od Hakib-paše dobio dozvolu za gradnju crkve od čvrstoga materijala, još mu je paša obećao isposlovati i državnu novčanu pomoć. Od biskupa Vujičića je odobreno da se za sve pripremne radove sredstva uzmu iz crkvene milostinje.

Godine 1870. ispod Gradine se počeo kopati kamen. Već ranije, je prostor gdje će se crkva graditi, ispitao i pregledao, te načinio besplatno građevinski plan, tuzlanski inženjer Antun Lindarević-Sinjanin.

Fra Augustin je dostavio jedan opsežan dopis "Katoličkom listu" iz kojega se između ostalog doznaje da Tuzla ima 10.000 stanovnika, 13. džamija. Pravoslavci imaju malu crkvu, a katolici drvenu kapelu, gdje je samo svećenik pod krovom (Slika 1.). U varoši su samo 44 katoličke kuće, a sela sa katoličkim življem ima 17 sa oko 300 kuća i oko 3000 duša. Isto tako, posebno naglašava da fra Jozo nije bio u mogućnosti napraviti planirane crkve, jer nije imao pomoći iz vana, a sami župljani su odviše siromašni.

Gradnja crkve je konačno započela 10. srpnja 1871. godine, na lokalitetu Trnovca, na istoku varoši, crkva će biti prema ranijim utvrđenim mjerama duga 30, a široka 14 aršina (22,5 x 10,5 metara). U nedjelju 9. srpnja vikar biskupov blagoslovio je temeljni kamen. Vikar Nedeljko Andrić, tom prilikom je kazao: "Ovaj dan bijaše mojim župljanima dan neiskazanog veselja, tako da su mnogi od radosti suze prolijevali."

Fra Augustin traži pomoć za gradnju crkve, moli milodare i u Rajevom Selu (to je devet sati hoda). Zagrebački nadbiskup Josip Mihalović poslao je po biskupu Vujičiću 100 forinti, a isto tako dobio je pomoć i od biskupa

U ZNAK VIČNJE SINOVSKJE LJUBAVI
OTCU ANTI SPOMEN KRIŽA, STAVI SIN
Fra Augustin Slišković
(Svojtina, dna, 02.06. '03. god.)

Strossmayera i samog cara Franje Josipa. Imena onih koji pomogloše gradnju crkve dadeše se u crkveni zapisnik, koji će se čuvati za vječnu uspomenu. Isto tako vrijedno je napomenuti da ipak gradnja crkve nije mogla bez pomoći domaćih župljana, te od dobrotvornih priloga iz austrijskoga carstva, a isto tako dao je i turski sultan 6000 groša.

Crkva je posvećena sv. Petru, prvaku apostolskom. Za sav svoj uloženi trud u izgradnji crkve i vrijednom pastoralnom radu, te ukazivanju na suživot sa komšijama, fra Augustin Slišković je odlikovan od sultana petim stupnjem reda Madžidije, te da mu je mutašerif pri stavljanju reda na habit rekao, kako u slučaju potrebe, može tražiti potporu od sultana.

Na crkvi se radilo tri godine i na njoj se radilo, onako kako su sredstva pristizala. (slika 2) Tako da je 1882. godine, pored župnikove kuće

SLUŽBOVANJE U MALOJ DRVENOJ KAPELI 1873. GOD.
GDJE JE SAMO SVEĆENIK POD KROVOM
(Fra Augustin Slišković)

u kojoj je bilo jedno odjeljenje osnovne škole (slika 3) postojala i novosagrađena crkva na Trnovcu.

Fra Augustin je 16. svibnja 1874. godine, premješten za župnika u Ulice, a 1873. godine nam govori ovdje jedan fotograf Dalmatinac, da u Tuzli, "mlogo svijeta se dolazilo slikati, da se prisjeća fra Augustina i njegova dva paroha fra Grge Stjepanović iz sela Morančana i fra Pave Semunovića iz sela Brežaka". (slika 4). Tom prilikom čuo je kazivanje fra Augustina, koji je tada službovao u maloj drvenoj kapeli tri aršina dugoj i tri širokoj u koju je moglo ući oko dvanaest duša ili kako je znao kazati fra Augustin, gdje je samo svećenik pod krovom, a vjernici napolju.

Nakon svog dolaska u Ulice fra Augustin ponovno nastavlja sa graditeljskim svojim radom, te za potrebe crkve u Ulicama je isposlovao tri oltara.

Ubrzo zatim 11. svibnja 1875. godine, došao je u Tolisu. O njegovom radu u Tolisi se vrlo malo zna, premda se nepouzdanu zna da su njegove graditeljske sposobnosti dolazile do izražaja. Tamo gdje je on službovao, tamo se i gradilo. Neko vrijeme je proveo u službi kao župnik u Sutjeskoj, za dalje razdoblje nema podataka, svoje krajnje odredište imao je u Vijaci na župi, gdje se u siječnju 1897. godine, jako prehladio, od čega je nastala paraliza srca, te je umro 21. svibnja 1897. godine.

Fra Pavao Semunović je nastavio gradnju crkve, te je 1878. godine, saziđao zvonik. Iste godine je iz varoši, iz stare kuće prešao na Trnovac u novu kuću. Od austrijskoga generala Biennertha je dobio dva zvona na dar, što su ih izlili od jednog turskog topa. Crkva na Trnovcu je bila jako lijepa, uvijek osunčana ranim jutarnjim zracima sunca, njena dva oltara su ulila novu duhovnu snagu siromašnim župljanima Soli.

Kada je papinskom odlukom od 5. srpnja 1881. godine zatraženo da se Crkvena uprava uredi, za prvog biskupa bi 20. studenoga posvećen dr. Josip Stadler, koji je 15. siječnja 1882. godine preuzeo nadbiskupiju, od svih župnika su zatraženi podrobniji izvještaji. Fra Pavo Semunović, u svom izvještaju navodi da ima dobru crkvu "izdvora i iznutra dobro opremitu, dva oltara, dva velika zvona, 18 albi, nebo krstionicu, dva kaleža, 10 velikih i 20 malih svijetnjaka, 12 kazula, 1 ciborij, 2 dalmatike, 2 ispovjedaonice, 2 rolete, 2 zastava, križnog puta nema i župski stan je u vrlo lošem stanju".

Vrlo važno je naznačiti, a iz svega gore navedenoga samo proizlazi, da su značajan doprinos u izgradnji i očuvanju jedne kulturne i vjerske zavičajne baštine dali naši bratři iz naše bliže okoline, jedan od takvih je bio fra Augustin Slišković, neimar, čovjek koji je iskonski volio svoju grudu i ljude vjerne Bogu i svojoj zavičajnoj grudi.

- Tuzlanski vremenoplov (V) D. Trifković
- Tuzlansko područje negda i sada A. Benković
- Župa Soli / Gradovrh F. Hidanović
- Saborna crkva / Uspenija presvete Bogorodice u Tuzli D. Kašić

Priredio: Fahrudin HIDANOVIĆ

BUDNA MISAO A POUSORJE SPAVA ***

Umjetnost se rađa samo iz života,
Ali kroz prethodnu umjetnost.

Andre Malraux

Franjo Bratić je razabran čovjek i njegova svijest o sebi i drugima je zrela kao u polju povijen klas. Kako puhne vjetar vremena, sasipa zrelo zrnje i niču nove vlati. A Franjo Bratić je iznad svega i sve gleda, na vjetru se kladi i rađa pjesmu za pjesmom o usudu. DILEMA: *Da li sam / postaja / pojavna, slučajna / ili jesam / pojava / zaludna / zabludna / da mi je da znam / da li sam / ili jesam.*

To je dilema koja Franji Bratiću čuva budnu misao o Bosni u Pousorju i u Njoj. I slutiti: to je huda mogućnost i Bosni u Pousorju. Ali neće, ili ne umije gledati drugačije. Mada, pita se i propituje o svome stojištu/poziciji i motrištu iz te točke. I o točki nadzora. Sav je pretvoren u vizir i neće mimo njega pogledati. USUD, HUD: *iskorak / uporedno uzvodno / prijetnja brzaceom / ukorak nizvodno / opasnost / naporedo.*

Usora se muti i bistri i teče kroz njegov san. Jer, ZAČUDO: *korak / nikad / bez mirisa pelina / i ovaj san / ništa mi se ne događa / namjerno.*

Nema sumnje: odavna već, suvremenost je nasrnula i ozlijedila, nagradila moderno/biće pjesnika Franje Bratića. Osjećajući suvremenost kao dramu nasilja i nemilosrda koje se obrušava odasvud prema njegovoj pojavi, Bratić uočava i sav jad čovjekove pozicije. Začuden čovjekovim nesmišlom otčitavanja svoga stojišta, čovjekovom potrebom da si priskrbi aureolu značaja koji mu i ne pripada, koji ne može imati, Bratić postaje cinik, njegova ironija postaje usijana persiflaža. Jer čovjekov položaj je u strašnoj nesrazmjeri s njegovom uobraziljom i slici o njoj mjerenoj života i svijeta. *Zemlja se osipa u more i kopna je stalno manje.* Načete projektilima artiljerijskih oruđa ruše se zidine starih gradova. Zlodusi pale galerije i knjižnice i sužavaju vidokrug pamćenja. Brutalnim zločinima hoće svaki smaknuti supstanciju naroda. U ispušnim plinovima sagorijeva volumen zemljine kugle. Poeziju zabranjuju i spaljuju. Na čelu s fašiziranim vođama vojne hunte ubijaju djecu, neudžne ljude i pjesnike. Nema Pabla Nerude. Nema Jakova Jurišića. Osipa se suština Svijeta u moralnome sunovratu.

Dobri i veliki Bože! Pomozi da shvatim u čemu su čovjekovi izgledi i što može biti smisao tako *hudog/jadnog usuda čovjekovog?! TRIJUMF: Da si u vrhu / duboko dovoljno / pokazat će / zategnut / konopac.*

Na tom mjestu detektiramo i suvremenost kao usud poezije i pjesnikovo otkriveno srce. Tu prepoznajemo i stvarnost njegovoga dara. Postupak dobivanja pjesme koji bismo mogli odrediti kao *poetski redukcionizam.* Riječ je o *svodenju stvari na suštinu* - svodenjem izraza, sintagme, stiha i pjesme na najmanji broj riječi koji se uvijek zadržava na kardinalnom mjestu sraza, kao negativan predznak po čovjeka i njegovu misao o sebi, za poruku koju se želi odaslati. PREDPORUŠENIM STABLIMA: *U šumi sami / obakol-*

jeni / režimo / ugr / oženi / tražeći opravdanje / pred porušenim stablima / za krč. Treba obratiti pažnju na riječ *obakoljeni* - koja je, očito, lokalizam koji to u pjesmi prestaje biti, kao i na sječenje riječi: *ugroženi - ugr / oženi* - koja u stvari zvučno podupire i pojačava prethodni stih - rije: *režimo.*

Dio tog potentno pjesničkog odnosa jest sadržan i u onoj odlici doživljaja svijeta i mišljenja koju uobičajeno nazivamo *mladalački pesimizam.* Jer pjesme obuhvaćene ovom knjigom nastajale su prije petnaestak godina. No, suočeni s pjesničkim promišljanjem crno na bijelo, teško da ćemo povući kontrapotez, smisliti i iznijeti argument koji će pjesnikovom iskazu promijeniti predznak. Istinitost njegovoga doživljaja ne može biti dovedena u pitanje, mada o njegovoj *opsjednutosti* ima smisla i svrhe promišljati. Pa opet, doći ćemo i u sopstvenom pamćenju do vremena ispunjenog istim slutnjama. Konačno, to što se potom netom dogodilo, potvrdilo je sve najcrnije pomisli. LOV: *bilo je Jutro / i ja u Jutru / obično Jutro i Ja // dobili smo / Nebo i Pticu / Obično Nebo i Pticu // došli su oteli nam Jutro // živjeli smo taj dan / Ja Ptica i Nebo / gotovo obično živjeli // onda su / pucali u Pticu / ubili Nebo // obično Nebo?*

Tragajući za pjesmom u svakoj životnoj situaciji, Franjo Bratić iznimno kreativno artikulira i varira postupak kojim će oblikovati plod - tijelo pjesme. Referentno mjesto je izmjena vlastite pozicije prema leksičkom značenju i poetskom impulsu/nukleusu, a inventivan rad s jezikom i u jeziku, oslobođenost stiha, asocijativne ekskurzije i grafička mjera - daju izvanredne rezultate. Bratić zna što hoće i to postiže. Doduše, usprkos zavidnom pjesničkom umijeću, ponešto od toga možda bi mogao realizirati i u nekoj drugoj književnoj formi za račun čuvanja esencijalno poetskog, kao prvenstveno humanističkog i estetskog. U tom smislu, na prvom mjestu riječ je o dominantno negativnom predznaku čijim oblikovanjem pjesnik u pohodu zaustavlja sam sebe. Kao da je to jedino što uopće traži ili može naći! Kažemo ovo iz razloga što uočavamo kako i u pjesniku u formi pitanja nadolazi neodumica. Jedna od posljednjih pjesama u knjizi je ČUTIM PROSTOR, a navodimo je u cjelini: *da li je baš / svrha / otići do vrha / i gdje / je / to / nije li to / i na dnu? Aha! - uskliknut čemo.*

Posebnu pažnju i isticanje zavrjeđuje Bratićev odnos prema jeziku. Riječ je o rafiniranom osjećaju i smislu za leksičko i semantičko značenje svake riječi koja uđe u pjesmu. Bratić pjesme mahom i gradi tako što neumorno i iscrpno obrće, prepliče i upliče svaku riječ i što je pojava svakoga narednoga leksema uistinu - produkt značenja i smisla prethodno ugrađenih riječi. Tako i nastaju Bratićevi samo njemu slični pjesmotvori. Bratić djelatno i hrabro preoblikuje riječ obogaćujući je novim smislom. Tada jasno i nedvosmisleno uočimo Bratićev pjesnički torzo, osjetimo njegovu zavidnu energiju, odnjegovan smisao i rafinman kojim dolazi do rezultata. ŠUMNJA: *Voda šumi gorom / gora vodi vodom / Vodi šutnju šumom / sumnju šumi gorom // Samujem u šumi / šumujem u šutnji / sumnjam u gori / gorim u vodi // pošumnjam / ogorčam / razvodnjam.*

Ili pjesma pod naslovom DRVO U PRAZNINI KRUGA: *sjedimo za stolom / četvrtasti / unutra drvo / vani ništa.*

To što radi Bratić, može samo uistinu talentiran čovjek.

Atif KUJUNDŽIĆ

Pismo čitatelja

Reakcija na interview s g. Ilijom Jurišićem u Glasniku broj 123, kolovoz-rujan 2003.

PROBLEMI MJESNE ZAJEDNICE PAR SELO

Svaka čast gospodinu Iliji Jurišiću predsjedavajućem Općinskoga vijeća Tuzla za njegov volonterski angažman u radu rečene institucije danas, a prethodno u radu i u usmjeravanju tuzlanskih mjesnih zajednica. No, čini mi se kakav angažman takvi i rezultati.

Njegov rad i rad općinskih odnosno gradskih poslijeratnih vlasti Tuzle vidljiv je i svodi se zapravo samo ili ponajprije na sami grad Tuzlu. A zna li gospodin dokle sežu južne i zapadne granice općine Tuzla? Kada je, ako je uopće, bio u selima i zaselcima župe Sv. Ane - Par Selo? Na ovim prostorima koje već stoljećima nastanjuje hrvatski živalj već dugo, dugo ništa nije učinjeno u cilju poboljšanja standarda življenja. Od infrastrukturne mreže nije ništa izgrađeno, a postojeća je odavno u katastrofalnom lošem stanju. Ponajprije tu mislim na lokalne putne komunikacije, divlja odlagališta smeća, neregulirane vodotoke... Svatko onaj koji je barem jedanput prošao putnim pravcem od Ljubča do Dubrava preko Donjih i Gornjih Pasaca, uz odlagalište PK - Dubrave, mogao se samo zaprepastiti i čudom čuditi o nemaru čovjeka XXI. stoljeća. Brda svakojakoga otpada, zaostale lokke, gebe, šipražje, smrad i nestvaran mjesečev pejzaž.

Premda gospodin Jurišić u Hrvatskom Glasniku ističe da su vodotoci u općini regulirani i očišćeni, ovdje to nije slučaj. Potoci Duğunja, Lješnica i Rijeka za većih kiša znaju poplaviti neke kuće i putove. Ostali putovi u Par Selu, Pascima, Donjim Dubravama, Orašju, djelomično su asfaltirani, a više razovani, pa ne znaš kako, kamo i na koju stranu krenuti da dođeš u Tuzlu ili u Živinice, a da ti bubrezi ne upamte put, a da auto dobro ne zaprašiš ili zablatiš. A Donji Pasci su udaljeni od središta Tuzle osam kilometara a od Živinica pet kilometara, zračnom crtom, doduše. Ne može se preko Ravne Trešnje, preko Brda, niti kroz Kuliće. Jesu li ovi zaselci poznati gospodinu Jurišiću? Pripadaju li području općine Tuzla? Ili su daleko od svijeta, zaboravljeni, zametnuti i napušteni? Tko je zadužen za čišćenje šipražja i žbunja na ovim područjima? Što je s pristupnim putem ka groblju u Par Selu? Tko predstavlja u Općinskom vijeću Tuzle, na čijem je čelu gospodin Ilija Jurišić, stanovništvo ovoga kraja općine Tuzla?

Jesu li su mu poznati svi ovi i drugi problemi ljudi sa ovih strana?

Nikola DIVKOVIĆ

Prva izložba knjiga TUZLANSKOG KANTONA

Svečanost otvaranja Prve izložbe knjiga Tuzlanskoga kantona održana je 23. listopada 2003. u Bosansko-kulturnom centru u Tuzli. Izložbu su organizirali Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta u Vladi Tuzlanskoga kantona, Bosanski kulturni centar Tuzla i Narodna i univerzitetska biblioteka "Derviš Sušić" Tuzla.

Izložbu je otvorio rektor Univerziteta prof. dr. sc. Izudin Kapetanović, a govorili su gospoda Enisa Žunić, direktorica Biblioteke i g. Salko Bukvarević, direktor BKC.

U programu izložbe održane su i slijedeća predavanja knjiga: predavanje knjige Arhiva TK "Pomoćne historijske nauke", promotor prof. dr. sc. Ahmet Kasumović; predavanje knjige BZK Preporod Tuzla, "Godišnjak društva"; promotori: Ferid Šljivić i Jasna Hadžiselimović;

predavanje knjige UG Majke hendikepirane djece "Ako nas upoznate, bićemo sretniji"; promotori: dr. sc. Behija Čišić i dr. sc. Faruk Čišić; predavanje knjige D.D. Rudarski institut Tuzla, "Metodologija projektiranja i izgradnja podzemnih prostora"; promotori: dr. sc. Željko Knežević, dipl. ing. rudarstva i dr. sc. Faik Fazlić, dipl. inž. rudarstva; predavanje izdanja "Bosanske riječi" knjige "Kradljivci sjenki", promotori: Zejčir Hasić i Šimo Ešić; predavanje knjige BOSNIA ARS-a "Bosanske izreke"; promotori: Rifet Hasković, Ekrem Avdić i Vedad Spahić i knjige "Izabrana djela" Abdulaha Sidrana; promotori: Vedad Spahić, Hadžem Hajdarević i Ekrem Avdić; predavanje knjige D.O.O. "Feri" Tuzla, "Tranzicija"; promotor mr. Ferhat Hrustić.

UMJETNOST MINIJATURE BOSNE I HERCEGOVINE 2. BIJENALE

U galeriji Bosanskoga kulturnog centra Tuzla, 20. listopada 2003. godine otvorena je izložba UMJETNOST MINIJATURE BOSNE I HERCEGOVINE - 2. bijenale.

Izložba će biti otvorena do 20. studenoga 2003. Otvaranjem ove izložbe počeli su i Dani Bosanskoga kulturnog centra u Tuzli.

Na Bijenalu umjetnosti minijature sudjeluje dvije stotine umjetnika iz Bosne i Hercegovine i inozemstva, koji su izložili preko tri stotine radova.

Riječ načelnika g. Jasmina Imamovića

NARODNA I UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA "DERVIŠ SUŠIĆ" TUZLA

U okviru "MJESECA KNJIGE", predstavljena je, 20. listopada 2003. knjiga diplomiranoga ekonomiste Ivana Jovića *Planiranje i realizacija investicijskih projekata*. Promotori knjige su bili prof. dr. sc. Kadrija Hodžić i doc. dr. sc. Muharem Klapić.

Predavanje knjige Šabana Nurića, pod nazivom: *BOSNISEJA*, održano je 24. listopada 2003. godine.

Promotor je bio: Fatmir Alispahić, književnik i publicista.

MEĐUNARODNA GALERIJA PORTRETA TUZLA

Dani Japanske kulture

Od 14. do 28. 11. 2003. godine u Međunarodnoj galeriji portreta održat će se manifestacija DANI JAPANSKE KULTURE, koju su zajed-

g. Yoshiaki Kotaki

nički organizirali Ambasada Japana u BiH, Japanska fondacija, Institut za arhitekturu Japana i Međunarodna galerija portreta Tuzla. Ova manifestacija obuhvaća izložbu japanske plakata, izložbu suvremene japanske arhitekture 1985-1996, izložbu Hina-lutaka, stare carske porodice, kao i predavanje o Haiku poeziji.

Uz ove sadržaje, tijekom Dana Japanske kulture, bit će prezentirani origami - pravljenje predmeta od papira.

Ovo je prvi put da se organizira kulturna suradnja između Tuzle i Japana. Važno je napomenuti da je ovoj sredini japanska kultura poznata preko bijenalnih izložbi portreta, gdje su na dosadašnjih 10 izložbi sudjelovali umjetnici-grafičari iz Japana.

gđa. dr. Zlata Žigić

Otvorenje ove manifestacije bilo je 14. studenoga 2003. godine. Manifestaciju je otvorio pravnik poslova Japanske ambasade u BiH, gospodin Yoshiaki Kotaki i prof. dr. Zlata Žigić, ministrica za obrazovanje, nauku, kulturu i sport u Vladi Tuzlanskoga kantona, govorio je Ilija Jurišić, predsjedavajući Općinskoga vijeća Tuzla, i Čazim Sarajlić, direktor Galerije.

Priedio: J. N.

TEATAR KABARE TUZLA

Samostalna diplomatska predstava Jasmine Čelebić
AKADEMIJA DRAMSKIH UMJETNOSTI TUZLA

BEZ TREĆEGA

U predstavi su igrali: Zijad Gračić i Jasmina Čelebić.

Jasmina Čelebić, rođena 1981. u Bihacu. Akademiju dramskih umjetnosti završila je u Tuzli u klasi docenta Vlade Keroševića i docenta Zijada Gračića. Za vrijeme studija igrala je u više predstava.

Zijad Gračić je rođen 1959. u Kaknju. Akademiju za kazalište, film i TV završio je u Zagrebu u klasi profesora Vanje Dracha. Član je dramskoga ansambala HNK Zagreb od 1984. godine.

Na Akademiji dramskih umjetnosti u Tuzli radi kao docent od 2001. godine.

Milan Begović bio je plodan pisac, kreativan duh, aktualan i moderan. U

dramaturgiji Begović je bio vrlo vješt, kao rođeni dramatičar i kao čovjek koji je živio u teatru i poznao dramsku literaturu. Napisao je više dramskih djela, od kojih treba izdvojiti: *Pustolov pred vratima*, *Bez trećega*, *Božji čovjek*, *Hrvatski Diogenes* i *libreto za operu Ero s onoga svijeta*.

Riječ diplomanda (izvod): Zahvaljujem se Bogu što mi je udahnuo život, majci i ocu što su me rodili i Akademiji dramskih umjetnosti u Tuzli, što mi je omogućila da ostvarim svoj životni san, da postanem glumica.

Mislim da sam sretna osoba, jer sam imala čast biti studentica u klasi docenta Vlade Keroševića, docenta Zijada Gračića i mojih kolega s klase...

Promocija knjige "U IME ISTINE"

autorice Altumbabić Mevlide - Lale

Promocija je održana u Parku i Kući plamena mira na Slanoj banji u petak, 3. listopada 2003. godine.

Promocija knjige bila je u okviru festivala cjelokupnoga učenja 2003. u Bosni i Hercegovini.

Poslije višegodišnjega rada na sistematiziranju građe jednoga vremena, iz tiska je izašla knjiga U IME ISTINE, autorice Altumbabić Mevlide - Lale, u izdanju Narodne i univerzitetske biblioteke "Derviš Sušić" Tuzla.

Na 400 stranica originalnih dokumenata, pisama, letaka, projekata, isječaka iz novina, sjećanja i drugih sačuvanih materijala, učinjen je pokušaj da se otrgne od zaborava je vrijeme tragedije naroda Bosne i Hercegovine.

U 18 poglavlja, na više jezika, predstavljen je rad i zajednički pro-

jekti s prijateljima iz Danske, Francuske, Španjolske, Njemačke, Velike Britanije, Norveške i dr.

Govoriti, a posebno se boriti za očuvanje multikulture i multietničkih škola, u vrijeme kada je jednomlje i nacionalizam narastao do neslučenih razmjera, bilo je zaista smjelo.

Govoriti o školama i obrazovanju, gdje će djeca svih nacionalnosti učiti zajedno, bio je i ostao temeljni cilj svih pisama i projekata koja su upućena nepoznatim prijateljima u Europu i svijet.

Knjiga promovira multikulturu Tuzle i Bosne i Hercegovine.

Promotori su bili: prof. dr. Salih Fočo, Murveta Stević, nastavnica i Sadil Mehmedović, prof. Tekst je čitala Smilja Kasumović, prof., a moderator je bio Faruk Ibrahimović, prof.

SUSRETI: Slavica ĐULABIĆ, voditeljica Društva "Hrvatski dom" - ogranak Dokanj

USPJEŠNI ENTUZIJASTI BEZ POTPORE

Ukoliko dokanjski ogranak Društva "Hrvatski dom" i izvorna folklorna skupina ne dobiju potporu, lako bi se moglo dogoditi da se nepovratno ugasi jedna ljubav, a ono što bi moglo, trebalo i moralo biti klica kulturno-umjetničkog društva ostane kao žal za vremenima prošlim

Uporna i u izvorni folklor zaljubljen Slavica Đulabić, iz Doknja, u slobodno vrijeme uspješno vodi ogranak Društva "Hrvatski dom" Tuzla u ovome selu. Poslije obavljenih radnih obveza u Univerzitetkom kliničkom centru Tuzla, gdje je zaposlena, nađe dovoljno vremena i snage da na mlade u Doknju prenese svoje znanje o izvornim narodnim plesovima.

"Stalno je aktivna folklorna sekcija, koja okuplja 18 članova, a povremeno radi i dramska sekcija. Unazad tri godine, od prvih koraka do ovogodišnjeg nastupa na festivalu u Neumu, makar zvučalo i neskrupno, moram reći da smo prevalili trnovit put do prvog, pravog, uspjeha i rezultata. Stručni žiri nam je dao visoke ocjene, a najviše zbog toga što smo bili originalni sa igrama narodnih kola - poravno i gergan. Inače, ova kola su u hrvatskim selima oko Tuzle stara više od stotinu godina i ne susreću se na drugim područjima, s radošću nam govori Slavica Đulabić o "svojim dječim" o kojima brine brigu i mimo proba i nastupa.

PRVA IGRA OD MAJKE NAUČENA

Za članove izvorne folklorne skupine organizirala je četiri izleta, a u planu je i odlazak u Mariju Bisticu. Na svoje folklorne i folklorne nastoje prenijeti svu ljubav koju ima za izvorne narodne plesove, ali i upornost koja ju je držala i drži. Najsretnija bi, veli, bila kada bi djevojčice i dječaci, koji pod njenom kontrolom uče i nauče prve igre, od nje pokupili bar dio ljubavi prema onome što zajedno rade. Za sebe kaže da je prve igre naučila od majke Dragice i tetke Luce, te od stričeva Vene i Tomislava Matoševića. Tomislav je inače poznat kao violinist Toma i dobar pjevač izvornih narodnih pjesama, koji često nastupa na manifestacijama koje se organiziraju u Doknju, ali i u drugim sredinama.

"Poslije onoga što sam naučila u obitelji pravo sam znanje i iskustvo stekla u Kulturno-umjetničkom društvu "Veljko Lukić - Kurjak", koje je u Doknju djelovalo trideset godina. Član društva sam postala sa 13 godina i nisam se od njega odvajala 17 godina. Jedno vrijeme sam odlazila i na probe u Univerzitetko kulturno-umjetničko društvo "Zvonko Cerić" u Tuzli. Na inicijativu fra Petra Matanovića, sa ovom malom izvornom folklorom skupinom malčice je oživljen rad, ali to ni izbliza nije ono što bi tre-

balo i moralo biti", dodaje Slavica Đulabić, priznajući nam, na naše insistiranje, da u svome radu ni od koga nemaju potporu.

NE OSTAVLJAJTE NAS!

U Doknju nitko o njima ne brine ni najmanje. Društvo "Hrvatski dom" Tuzla je podmirilo veći dio računa za potrošenu struju u Društvenom domu Dokanj, ali to nije dovoljno. U suštini sve je prebačeno na slabša pleća, volju i nevolju voditeljice ogranaka Slavice Đulabić. Zbog svega toga često je obuzme ljutnja i bijes, pa onima koji je slijede kaže: "Dosta. Više nema i neće biti proba."

Međutim, kada joj simpatična dječica molećivo uzvrate: "Ne ostavljajte nas", srce omekša i rad se nastavi. No, svaka upornost i najveća ljubav, ako nije uzvraćena i ako nema potporu, lako doživljava kraj. Uporna i puna inata, gđa. Đulabić nam je povjerila jednu malu tajnu. Iz inata posebne vrste okupit će skupinu dječice od šest - sedam godina, uvesti ih u svijet folklorne i poslije toga, ako izostane potpora, kao što je sada nema, ovoj ljubavi reći zbogom.

A šteta bi bila. Ogranak Društva "Hrvatski dom" u Doknju nije samo Slavica i ne bi smio biti samo njena briga. Osim što joj pomažu majke i bake, djevojčice i dječaci koji igraju,

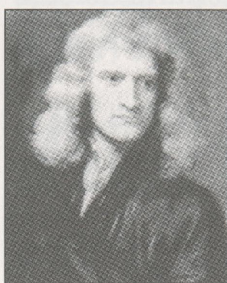

Slavica Đulabić u narodnoj nošnji

iz Doknja za njih nitko ne haje. A, morali bi. Zbog ljubavi prema folkloru, zbog napora i rada unazad tri godine, zbog djece sadašnje i buduće. Zbog toga što bi ovo što sada postoji moglo, trebalo i moralo biti klica uspješnije i brojnije izvorne folklorne skupine. A, zašto ne i novoga kulturno-umjetničkog društva. Ako je moglo prije, zašto ne bi moglo i danas i sutra i prekosutra. Ali, ne preko leđa jedne krhke, usamljene i uporne dame.

N. J. IVANOVIĆ

Iz života poznatih ZNATE LI?

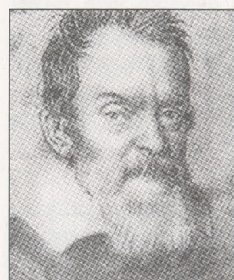
RASTRESENI ZNANSTVENIK

Veliki fizičar Isaac Newton (1642-1727) bio je poznat po dubokoj usredotočenosti na svoj rad. Jednom je prilikom pozvao prijatelja na večeru, no kad je ovaj stigao, našao ga je zadubljenog u papire. Newton se uopće nije obazirao na gosta i domaćica je poslužila večeru samo njemu. Kad je gost isprazio posude s jelom, domaćin se trgnuo iz svoje učenjačke zanesenosti, pogledao u tanjure i rekao: "Gle, a zakleo bih se da još nisam večerao!"

DOKAZ

Nakon jednog koncerta poznatog francuskog šansonijera Charlesa Aznavoura poveo se tijekom večere razgovor o tome je li Zemlja zaista okrugla i, ako jest, koji su dokazi za to.

"Svakako je okrugla", tvrdio je Aznavour: "Najjednostavniji je dokaz sljedeći: muškarci cijelog svojeg života jure za ženama, a na kraju žene ipak uhvate muškarce!"

VISOKI I NISKI

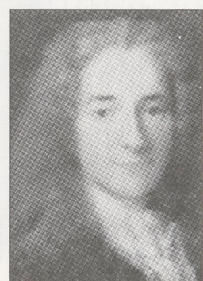
Kada se slava Galileja Galileja (1564-1642), talijanskoga fizičara, astronoma i matematičara, proširila Europom, on se često morao susretati s ljudima iz samog vrha državne uprave. Jednom mu je jedan od tih "visokih" sugovornika rekao: "Ne mogu shvatiti kako to radnik koji pomiče običnu polugu može podići mramorne blokove koji su nekoliko puta teži od njega samoga..."

"Što je tu neobično?", uzvratilo je Galilei. "Zar vam nije poznato da sasvim prosječni ljudi koji su na visokim položajima misle da mogu učiniti mnogo više od darovitih znanstvenika koji su na niskim položajima?"

POPOT KRUMPIRA

Jednog je dana engleski književnik Jonathan Swift (1667-1745), pisac slavni "Gulliverovih putovanja", bio s čovjekom koji se neprekidno hvalio svojim precima i njihovim djelima. Kada je Swiftu dosadilo slušati, pogledao ga je i rekao: "Kada vas vidim, odmah se sjetim krumpira."

Zato što je i kod njih sve što valja pod zemljom!, objasni Swift bez ustručavanja.

UCJENA

Jednog je dana filozof i pisac Voltaire (1694-1778) dobio ucjenjivačko pismo u kojemu je pisalo:

"Ako mi odmah ne pošaljete 500 lujdora, objelodanit ću neke, ne baš lijepe, priče koje znam o vama!"

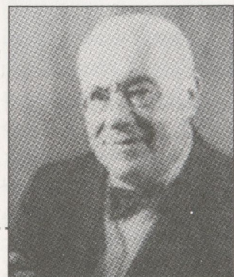
Voltaire se samo nasmijao, a zatim otpisao:

"Ako vi meni pošaljete samo 50 lujdora, ja ću, s najvećim zadovoljstvom, uveličati te priče s još nekoliko pikantnih detalja!"

STRAH JE VRAG

Mađarskog književnika Ferenc Molnara (1878-1952) zamolili su da napiše kritiku o premijeri prve komedije nekog mladog autora.

"Ne prihvaćam!", odgovorio je Molnar. "Komad je loš, autor je dvostruko veći od mene i, kao što se iz njegove komedije vidi, ne zna za šalu..."

PAUKOVA MREŽA

Kada je grčki zakonodavac Solon (640-560. p. n. e.) sastavljao zakonik, jedan od sedam grčkih mudraca, Anakars, reče mu:

"Zašto se mučiš? Zar ne znaš da su zakoni poput paukove mreže - hvataju samo male muhe, dok velike tu mrežu lako potrgaju."

FENIKS

* Prastanovnici Nubije (područje u Africi koje danas dijele Egipat i Sudan) imali su veoma stroge nepisane zakone o odnosima među članovima obitelji, kojih su se slijepo pridržavali. Jedan od njih branio je majci da se obraća mužu svoje kćeri, i to od dana njihova vjenčanja pa sve do smrti.

* Kuharski pomoćnici Harold Witcomb i Gerald Harding, iako slijepi, uspjeli su 23. travnja 1971. godine za 7 i pol sati otvoriti 12.600 jaja i pritom im se nije razlio niti jedan žumanjak.

* Jedan je norveški stomatolog na zubarsku stolicu ugradio prekidač kojim pacijent može u svakom trenutku prekinuti rad zubarske bušilice. Pokazalo se da se pacijenti malo koriste tim prekidačem, ali se manje boje, jer ih je više plašio strah od boli nego sama bol.

* Ruska carica Katarina II. Velika (1729-1796) obožavala je slušati glazbu, ali ju je slabo poznavala. Zato je za koncerta na dvoru, u čijem je programu bio Haydnov gudački kvartet, knez Zubov bio zadužen sjediti pokraj nje i diskretno joj govoriti kada treba zapljeskati.

* U staroj se Kini liječnicima plaćalo samo ako su pacijentu spasili život. Ako bi nakon pružene liječničke pomoći pacijent umro, liječnik je bio dužan ostaviti svjetiljku ispred kuće cijelu noć.

* Na jugu Europe još je uobičajeno da mladoženja mladu na rukama prenese preko kućnog praga. Taj običaj potječe iz staroga Rima, kada se, po rimskom pravu, smatralo da je brak sklopljen tek kad je mladenka unesena u kuću koja je njezin novi dom.

* Francuskom kralju Luju XV. (1710-1774) financijski savjetnik predložio je uvođenje poreza na inteligenciju, jer bi tako svi plaćali - nitko ne bi rekao da je glup i da ga ne treba plaćati - a država bi došla do novca.

* Stanovnici Nove Gvineje love ribu na neobičan način. Biljku hayarray, čija vlakna sadrže jak narkotik, vežu na duge štapove i zarone ih u more. Ubrzo pošto počnu grickati ta opojna vlakna, ribe obamru i ribarima preostaje samo da ih pokupe.

Preporučamo

Osman M. Džindo

Windows 2000 Professional u primjeni

HRANA

dobivena iz biljaka genetičkim inženjeringom (II.) Oplemenjivanje biljaka genetičkim inženjerstvom

skoga pučanstva, dok njenim teritorijama pripada samo 7% svjetskih poljoprivrednih površina. Ipak, ovdje treba istaknuti da poljoprivredne kulture promijenjene genetičkim inženjeringom nisu "čarobno sjeme" koje će ishraniti stanovništvo Zemlje. Genetičko inženjerstvo pruža posebne mogućnosti oplemenjivanja, zbog čega se ne može odbaciti ova tehnologija kako to neki zahtijevaju. Poljoprivredne kulture promijenjene genetičkim inženjeringom ne mogu ukloniti siromaštvo i glad jer su to socijalno-politički problemi. Premda svijet proizvodi dovoljno hrane, još nismo razvili ekonomski sustav koji bi omogućio ravnomjernu raspodjelu.

Što je ekološka poljoprivreda?

Ekološka poljoprivreda (ekološki uzgoj) definirana je, koliko onim što dopušta, toliko, i s onim što ne dopušta. Ovdje se zabranjuje upotreba skoro svih pesticida, iako koristi neke npr. retenon, koji je prilično otrovan. Ona odbacuje većinu umjetnih gnojiva, dajući prednost organskim gnojivima, mehaničkom uklanjanju korova (traktorom) i biološkoj kontroli štetočina. Ova poljoprivreda prihvaća sve metode genetičkog modificiranja biljaka, osim genetičkog inženjerstva. Prema prinosima može prehraniti samo 3 milijarde ljudi, ne 6 milijardi (koliko nas danas ima), odnosno ne 9 milijardi koliko će nas uskoro biti. Postavlja se pitanje zašto je tome tako? Prije svega, da bi se proizvelo prirodno gnojivo potrebno za ekološki uzgoj, velike površine poljoprivrednog tla morale bi biti korištene za dobivanje stočne hrane. Ali, postoje i mnoge pozitivne stvari ekološkoga uzgoja, i to: rotacija usjeva s mahunarkama, korištenje biljnih ostataka za poboljšanje kvalitete zemljišta, biološka kontrola štetočina (kada je moguća), kao i uporaba vapna za promjenu kiselosti tla itd. Općenito se vjeruje da je ekološki uzgojena hrana zdrava i hranjivija od hrane uzgojene na klasičan način. Međutim, za to nema čvrstih dokaza. Istina je ekološki uzgojena hrana može biti ukusnija od klasično proizvedene hrane. Ona na tržište dolazi svježa i sadrži manje pesticida, ali je više kontaminirana štetnim mikroorganizmima. Istina je, da su genetički modificirani proizvodi jeftiniji. Ali, ako se ljudi boje kupovati GM hranu, bolje će se prodavati tzv. ekološka hrana. U pozadini svega je tržišni udio i profit.

Genetički inženjering i problem gladi u svijetu

Mogu li poljoprivredne kulture oplemenjene genetičkim inženjerstvom pomoći u rješavanju gladi u svijetu? Pretpostavlja se da će do 2050. godine na Zemlji biti oko 9 milijardi stanovnika, što je povećanje od 50% u odnosu na današnje stanje. Najveći porast broja stanovnika zadesit će zemlje u razvoju - pretežito u Aziji. Ovako povećanje broja stanovnika zahtijevat će povećanje - udvostručenu količinu hrane. Neravnomjernu rasprostranjenost plodnoga tla pogoršat će problem prehranjivanja ljudi. Tako npr. na području Kine danas živi četvrtina svjet-

koju prolaze sve GM biljke. Ako zadovolji sve propisane uvjete, za nekoliko godina na tržištu će se naći sojini proizvodi koji ne sadrže alergene. Potrošači će moći birati između "prirodne" soje s alergentima i GM soje koja ih ne sadrži. Iz riže su uspješno uklonjeni geni za glavne alergene, pa će i ta riža uskoro ući u postupak testiranja radi komercijalne uporabe. Ova testiranja će trajati oko pet godina.

Bakterije - otporne na antibiotike

Jedan od glavnih medicinskih problema današnjice je pojavljivanje sojeva patogenih bakterija otpornih na sve veći broj antibiotika. To se najčešće javlja uslijed pogrešne uporabe antibiotika u borbi protiv virusnih infekcija (npr. prehlade) ili kada se antibiotici ne primjenjuju dovoljno dugo kako bi uništili sve zarazne bakterije.

Osim toga, velike količine antibiotika daju se životinjama u hrani, jer se time iz još nepoznatih razloga potiče njihov rast. Naučnici - mikrobiolozi su još prije više godina predviđali da će takva praksa izazvati pojavu bakterija otpornih na antibiotike.

Danas većina biljaka promijenjenih genetičkim inženjerstvom, koje se sada uzgajaju, sadrže gen za otpornost na određeni antibiotik. Protivnici genetičkog inženjerstva smatraju da će to dovesti do pojave novih bakterija otpornih na te antibiotike. Ali, vjerojatnost takvih događaja je vrlo mala. To pokazuju istraživanja. Ipak, neka mogućnost postoji.

Međutim, u našem organizmu i okolišu već postoji velik broj bakterija koje su otporne na antibiotike koji se koriste u biljnom genetičkom inženjerstvu. Ovi antibiotici ili se uopće više ne koriste u liječenju ljudi i životinja, ili je njihova primjena vrlo ograničena. Preporučuje se da se geni za otpornost na antibiotike ne primjenjuju u oplemenjivanju biljaka genetičkim inženjerstvom. Dakle, nova generacija biljaka neće imati takve gene.

Norman E. Borlaug, dobitnik Nobelove nagrade za mir kaže:

"U poljoprivredi ne možemo vratiti sat unatrag i služiti se samo metodama koje su razvijene da bi prehranile znatno manji broj ljudi. Trebalo je 10.000 godina da se proizvodnja hrane dovede na današnju razinu - oko 5 milijardi tona na godinu. Ali, do 2025. godine mora se udvostručiti da bi se zadovoljile potrebe čovječanstva. Povećanje se može ostvariti ukoliko poljoprivrednicima diljem svijeta omogućimo primjenu agrotehničkih mjera i dostignuća moderne biotehnologije, radi povećanja prinosa. Trebamo unijeti glas razuma u rasprave oko primjene znanosti i tehnologija u poljodjelstvu, što prije to bolje."

(Nastavit će se)

Uglješa Guzina, prof.

U SUSRET ZIMI

VITA

PREHLADE

Prema istraživanjima američkoga instituta za zdravstvo, u jeku epidemije zbog gripe u krevetu ostaje gotovo svaka druga osoba. Odrastao čovjek prehladi se u prosjeku 2 do 4 puta godišnje, a dijete čak 6 do 10 puta.

Ipak, možete poduzeti neke mjere kako ne biste, po tko zna koji put, postali žrtvom tih virusa. Uvjet je, međutim, da s prevencijom započnete na vrijeme.

Za prevenciju zimskih bolesti danas su nam na raspolaganju dva učinkovita sredstva.

- * cjepivo protiv virusa gripe,
- * cjepivo protiv pneumokoka.

Iako ne jamče potpunu imunost, ova cjepiva ublažavaju simptome bolesti ako obolite i sprječavaju pojavu komplikacija poput upale pluća.

OD ČEGA SE TREBA ZAŠTITI

Dvije najčešće bolesti u zimskim mjesecima jesu gripa i prehlada.

GRIPA

Uzrokuju je virusi koji svake godine mijenjaju obliježja i koji se, nakon što uđu u organizam kroz nos

ili usta, počnu razmnožavati velikom brzinom, napadajući zdrave stanice gornjih i donjih dišnih putova (ždrijelo, grkljan, dušnik i dušnice).

Tipični simptomi:

tjelesna temperatura viša od 39°C, koja predstavlja prirodnu reakciju organizma kako bi se spriječilo daljnje razmnožavanje virusa, glavobolja, opća slabost, začepljen nos.

Akutna faza prolazi za 3-5 dana, osim ako ne dođe do komplikacija. Među najčešćim komplikacijama je upala pluća. Uglavnom se javlja u starijih osoba ili osoba koje pate od drugih bolesti dišnog sustava (npr. kroničnog bronhitisa).

Zaraza se prenosi sitnim kapljicama sline ili sekreta, koje se raspršuju pri kihanju ili kašljanju.

PREHLADA

Radi se o upali sluznice nosa i ždrijela. Uzročnik je rinovirus koji koristi hladnoću kako bi se nastanio u sluznici nosa te izazvao upalu. Upala dovodi do širenja žila koje se nalaze u nosnoj sluznici.

Simptomi:

začepljen nos, iscjedak iz nosa, kihanje, suzenje. Ponekad se uz te simptome javlja i grlobolja,

poteškoća s disanjem i povišena tjelesna temperatura. Komplikacije koje zahvaćaju uho ili dušnik su rijetke.

Zaraza se prenosi zrakom (udisanjem sitnih kapljica sline ili sekreta izbačenih kihanjem) i izravnim doticajem sa zaraženim predmetima.

ŠTO VALJA JESTI PROTIV PREHLADE

Neke namirnice, osim što opskrbljuju organizam energijom potrebnom za pravilan rad prirodnog obrambenog sustava, imaju i imunostimulacijsko djelovanje jer sadrže vitamin C. Radi se ponajprije o voću i povrću

VOĆE: kivi, banane, crni ribiz, agrumi.

POVRĆE: stapka celera, grašak, cvjetača, brokula, zelena salata, endivija, špinat.

Oprez: najbolje je konzumirati sve ovo povrće dok je još svježije, jer je vitamin C vrlo osjetljiv na djelovanje svjetla i osobito topline. Stoga se lako razgrađuje tijekom kuhanja, pečenja i drugih načina termičke obrade.

Količina vitamin C smanjuje se od 36 do 80 posto ako se povrće konzumira tri dana nakon branja te 25 do 60 posto tijekom kuhanja.

SJEĆANJA: Aleksandar Adamović BAŠTINIK POSEBNOG KOVA

Sa ovoga rovitog, nesigurnoga i nestabilnoga, grubog prostora nestao je naš prijatelj, drug, suradnik Aleksandar Aco Adamović. Živio je skoro 50 godina vjerujući u ljepotu življenja i slaveći tu temporalnu vrijednost što se zove život. Otišao je sa ove livade raznolike kao onaj Andrićev junak iz jedne pripovijetke, kada je u mnoštvu cvjetova ubrao onu gorko-kiselkastu biljku i time dokinuo jedan nadasve plodan stvaralački život. O Aci Adamoviću mnogi znaju mnogo lijepoga. Obično u ovim prilikama mi se prisjećamo tko je bio čovjek u našem okolišu, čime je on plijenio našu pažnju, kakav je bio to magnetizam.

Nažalost, na ovome našem nesretnom prostoru zabrav je vječita konstanta. Aleksandar Aco Adamović je živio vrlo intenzivno, ali kao jedna tiha i smirena priroda. Živio je život na način i po mjeri vlastitoga bića, ali slavio je to ljudsko biće mjerom i umijećem koje je samo njemu bilo prirodno. Nije bilo oblasti kojom se Aleksandar nije bavio. Od arhitekture, urbanizma, likovne umjetnosti, od velikih izložbi bosanskohercegovačkih i slikara sa prostora bivše države, pa sve do slikara domicilne sredine. Aleksandar Adamović je na određen način htio odrediti tu duhovnu toplinu našega miljea.

Pola vijeka u životu jednoga čovjeka je malo, ali u životu čovjeka kakav je bio Aleksandar to je puno. On je u tom periodu dostigao mudrost koju Kinezi nazivaju "akne", mudrost koja upozorava, mudrost koja imponira. Aco Adamović nije bio čovjek glamurozne prirode. Sve što je radio, radio je tiho, smireno kao onaj starozavjetni mudrac, koji je u osami svoje šutnje snivao neke planove. Nažalost on odlazi na kraju jednog grubog vremena i na početku još grubljeg vremena koje zovemo globalizam, koje ne haje za ono malo duše.

Kao po nekom inatu bosanskom, jer on je ponio infekciju Bosne sa ovih prostora, pisao je o ljepoti palete, pisao je o ljepoti boje, pisao je i slavio tu pikturalnu vrijednost stvaralačke palete. Živeći i stvarajući u jednoj maloj sredini kakva je Tuzla uspio se uzdići do blistavih trenutaka duhovne razdornosti i vlastite, ali znao je i da prenese duh južnoslavenskih kulturnih sredina; ono što je on bio, što je bila ova sredina. Bio je baštinik jednog posebnog kova. On je na jednoj mojoj izložbi govorio o "Zlatnoj ptici" u "Vrtu glinenih golubova". To je onaj selimovićevski moment o kome svaki čovjek iole sanja. Ovdje bih ja parafrazirao jednoga

velikog južnoslavenskog pisca koji možda na najbolji način govori i koji se može primijeniti na ime i prirodu Adamovića. Branko Miljković je u jednom povodu napisao pjesmu "Ne puštaj me svete, ne idi naivna lasto, ne posvadjajte me s vatrom. Da li ćemo jednom moći to što kažemo dotaknuti rukama". Možda se u ovih nekoliko stihova može ocrtati život jednoga čovjeka koji je živio ovdje pored nas i sa nama noseći jedan čudan plamen svoje prirode i koji je sagorio u tom plamenu.

Drago moj Acika, ako postoji prostor između neba i zemlje, između Boga i čovjeka, ja bih želio da dobijesh raj, da doživiš onu "Zlatnu pticu" u vrtu koji si ti njegovao, ali ga nisi dovršio. Valjda je to nagrada i možda opomena za nas da vjerujemo da si, živeći sa nama, pored nas i uz nas, ipak slavio život i čovjeka.

Čazim SARAJLIĆ

IN MEMORIAM

OBAVIJEST O SMRTI

U dubokoj boli javljamo svim rođacima, prijateljima i poznanicima tužnu vijest da je naša draga

MARKOVIĆ rod. BANOVIĆ (PEJE) IRENA

nakon duge i teške bolesti preminula 25. listopada 2003. godine u 38. godini života.

Ispraćaj drage pokojnice obavljen je 28. listopada 2003. godine, a sahranjena je na gradskom groblju Tmovac.

POČIVALA U MIRU BOŽJEM.

OŽALOŠĆENI: suprug Žarko; kćerka Andrea, majka Ankica, otac Pejo, sestra Ivana, sestra Nada, baka Lucija, stričevi: Ratko i Vinko, strine: Marica i Milka, tetke: Tonka, Danica, Janja, Mrka i Buca, tetak Milenko, Marijan, Boro i Nikola, djever Željko sa obitelji, mnogobrojni bratći i sestrići, rodbina, prijatelji i komšije.

TUŽNO SJEĆANJE

DANIJELA ARANDELOVIĆ

26. 08. 1980 - 25. 11. 2002.

S bolom u srcu dočekujemo godišnjicu tvog odlaska na put bez povratka. Puno smo te poželjeli draga kćeri. Tvoj tata Božidar i mama Senija.

TUŽNO SJEĆANJE

ANA DIVKOVIĆ

14. 12. 2002 - 14. 12. 2003.

Voljena majko, uvijek ćeš biti u našim srcima. TVOJA DJECA

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 7. studenoga 2003. godine navršila se godina dana od smrti dragoga nam i nikad zaboravljenog

ANDRIJE TOMIĆ

Neizmerno nam nedostaješ i svakoga si trenutka u našim mislima i srcima. Obitelji Tomić, Simić i Stjepanović.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 12. studenog 2003. godine navršile su se 24 godine od tragične smrti sina i brata

MATO (MIJO) DIVKOVIĆ

12. 11. 1979 - 12. 11. 2003.

Tuga i bol se ne mjere vremenom nego prazninom i doživotnom ranom koja je ostala u našim srcima. Ljubav prema tebi je doživotna i neka te anđeli čuvaju.

S tužnim poštovanjem, otac Mijo, majka Ruža, brat Borislav, sestra Slavica, zet Milenko, snaha Ankica, sestrić Draženko i sestrična Vedrana.

TUŽNO SJEĆANJE

DANIJELA ARANDELOVIĆ

25. 11. 2002 - 25. 11. 2003.

Tužan je i bolan ovaj novembarski dan. Otišla si iznenada, tiho i bez pozdrava sa osmjehom na licu, baš onako kako si i živjela, po svemu obična, ali i uistinu posebna.

Teško je riječima opisati bol koja je ostala u našim srcima nakon tvog odlaska. Ponosni smo što smo te imali, a zauvijek tužni što smo te izgubili.

Pamtit ću te po dobrom, s ljubavlju spominjati, a u srcu vječno čuvati!!!

EDINA DEVOLI

Nisam te izgubila. Ti živiš još ljepša i bolja u mome sjećanju i ostat ćeš tu zauvijek.

ANA KOVAČEVIĆ

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 30. listopada 2003. godine navršile su se tri godine od smrti našega dragoga sina, supruga, oca i brata

IVE PETROVIĆ

iz Husina

Neizmerno nam nedostaješ i stalno si u našim mislima i srcima. Počivao u miru Božjem.

OŽALOŠĆENI: majka Manda, supruga Danica, kćerke Ljubica i Jadranka, sin Vlado, sestra Dragica, sestrična Gordana s mužem Željkom i djecom Benedikt-Juraj, Marija-Dora, Jonatan Mijo i sestrić Jadrano.

ALERGIČNI zbog pušenja

Uz mnoštvo drugih zdravstvenih problema, pušenje povisuje rizik takozvanih kontaktnih alergija, reakcija na koži, tvrde danski znanstvenici. Crvenilo i svrbež koji se pojavljuju na koži neugodni su i dosadni. Najčešći kontaktni alergen je nikal, neizbježan sastojak naušnica i drugog nakita, piercinga i gumba na odjeći. U ispitivanju na više od 1.000 žena i muškaraca u dobi od 15 do 69 godina, takve su alergije bile značajno češće kod pušača nego kod nepušača - pišu u Journal of Allergy and Clinical Immunology.

Dr. Allan Linneberg sa sveučilišne klinike u Kopenhagenu kaže da je to još jedan razlog da se nikad ne počne, ali i da se prestane pušiti.

VITAMIN E I VJEZBANJE ZAJEDNO PROTIV BOLESTI

Poznato je da vježbanje djeluje preventivno na bolesti koje se uglavnom javljaju u starijoj dobi (rak, bolesti srca, Alzheimerova bolest). Zna se da vitamin E svojim antioksidantnim učincima može usporiti nastanak ovih bolesti.

Znanstvenike je zanimalo što se događa ako se uz vježbanje istodobno koristi i vitamin E.

Zaključak istraživanja, objavljen u časopisu "Biological Research for Nursing": kombinacija pruža bolju zaštitu od pojedinačno primijenjenih metoda. Vitamin E suzbija štetne slobodne radikale, a vježbanjem dolazi do stvaranja jedne druge vrste antioksidanta koji također uništava slobodne radikale. Osim toga, vježbanje pomaže protiv debljine, povišenog krvnog tlaka i dijabetesa, što u konačnici dovodi do usporavanja nastanka starijih bolesti.

VITAMIN C JE DOBAR

Svakodnevna doza vitamina C čuva srce. Američko istraživanje pokazuje - ljudi koji svakodnevno uzimaju taj vitamin (oko 1200 miligrama) imaju 28 posto manji rizik od srčanih bolesti.

Istraživanje je napravljeno na ženama, no znanstvenici u Journal of The American College of Cardiology kažu da isto vrijedi i za muškarce.

ANTIOKSIDANSIMA PROTIV STARENJA

Djelovanje slobodnih radikala koji potiču starenje treba zaustaviti antioksidansima (najpoznatiji su betakaroten, vitamin C i E i flavonoidi), i uz pomoć kozmetike, i uz pomoć prehrane. Za zdravu, gipku kožu nužan je i dovoljan unos tekućine (bar osam čaša vode na dan) i najmanje sedam sati sna u danu.

SAN OD 22 DO ŠEST

Liječnici kažu da je najzdravije usnuti oko 22 sata, a ustati oko šest. Prema tom ritmu, najidealnije vrijeme za radnu koncentraciju jest prije i oko podneva. Ako i niste u toj skupini, vrijedi bar pokušati!

BRUSNICA PROTIV MOŽDANOG UDARA

Na 26. susretu Američkog kemijskog udruženja predstavljeni su rezultati nove studije, koji pokazuju da ekstrakt brusnice i do 50% smanjuje oštećenja i smrt stanica mozga kod moždanog udara, a isto tako olakšava oporavak stanica nakon udara. Zasad nije poznat mehanizam djelovanje ekstrakta brusnice na moždane stanice. Prvo treba izolirati djelotvornu tvar iz ekstrakta, a potom otkriti i način djelovanja.

ŽAL ZA PROPUSŦENIM

Nemoguće se ponekad oteti žaljenju nad propuštenim prilikama. Dobro je znati da ih ima u svačijem životu i da na njima također vrijedi učiti. Mudro je analizirati zašto smo propustili neku životnu priliku, što nas je zakočilo. Samo tako nećemo uvijek iznova griješiti na isti način i vječno biti frustrirani zbog toga.

ZNATE LI?

- **CRVENO VINO** - ne štiti samo od ateroskleroze nego i od plućnih bolesti, raka i infarkta.
- **VJEZBANJE** - zaustavlja početne stadije srčanih bolesti.
- **ARTRITIS** - češći u žena koje mnogo pleću ili šivaju.
- **ŽENE** - koje imaju djecu lakše podnose stres i pritisak.
- **CRVENO MESO** - povećava rizik od raka dojke.
- **RAZGOVOR** - važan za njegovanje prijateljstva.
- **BRITANKE** - piju četiri puta više alkohola od većine europskih žena.
- **OTEČENE NOGE** - od loše cirkulacije, bolesti srca, bubrega ili štitnjače.
- **KONTROLU PROSTATE** - muškarac mora obaviti poslije 50. godine.
- **GROŽDE** - pomaže krvotoku i cirkulaciji.
- **ARTIČOKA** - dobra za zdravlje jetre i razgradnju masnoća.
- **NESANICA** - i nedovoljno sna čest su uzrok jutarnjih glavobolja.
- **OSOBE** - koje pate od migrene imaju 60 posto veći rizik od astme.

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

"MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic", prof. dr. Nisveta Alispahić, možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostiku (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Na telefone: 061/149-514 i 201-927 možete zakazati posebno vrijeme samo za vas. Tuzla, Batva, Ivo Andrića br. 11

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom, srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom po dogovoru.

Glasnikova SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	POTPORA IZDRAVANJE	NAPLAVINA (MNOŽ.)	MJESTO NA OTOKU CRESU	MORSKI GREBEN	LUČKI NASIP	OBAVIJEŠT O POSLANOJ ROBI	TATI, KRALJICU	PRVO SLOVO ABECEDA	DRAMA HENRIKA IBSENA	POLITIKANTI ZICANO GLAZBALO	POTVRDA RILEJ	IME GLUMICE RAS	VISTA DEZERTNOG VINA	ŽENSKO IME	KRATICA ZA "GRAM"	I JEDAN I DRUGI	PRILJEDOG	EVROPSKA OTIČNA DRŽAVA
NEPRAVILAN																		
OTOK NA JADRANU								ODURAN						MUŠKI GLAS				
DRUGO, OSTALO				OTOK U ITALJI						PUT SA DRVOREDOM				MUŠKI ČILIBAR			LITAR	ŽIGOSANJE USJANOM KOVINOM
VELIKA VODENA POVRŠINA					JESTI ZRNO PO ZRNO						BOŽICA OBMANE			"KILO-AMPER"				MOČVARNA BILJKA
SHIŽENA NOTA "E"		RENDAJE (MNOŽ.)							DRŽAK OHOL									
KOJA JE MALE VISINE						ZEMLJA ILIRA								MAPOR MISA ZADUŽENKA				
LATINSKA KRATICA ZA "TEMPUS"	LAGANO						ŽENIN (MNOŽ.)							SIAS UZRAST				VLAKNARA
TIP ŠPANIJSKE PJESME	DOBAVLJACI ROBE													MADŽAR. SKLADATELJ ŠANDOR				
NAVOD NEKOG TEKSTA														AUTO OZNAKA KAMBODŽE	BRDO KOD RIMA	KOMPROMI- TOVATI		
GRČKI MITSKI STRUJELAC					VELIKA SVEČANA DVORANA									VLADIMIR BEČIĆ	INDIJ			MLADA KOBILA
KAJKAVSKA UZREČICA	OSLUK													RAZKOROST				
ŠARENJA DUČONERU PAPIGA	RIBARSKA MREŽA													GOLUB DUPLJAS				
BEZBOJNA TEKUĆINA OŠTRA MIRISA														ŽENSKO IME OD MILJA				
DAN MRTVIH																		
DONJI DIO POSUDE		AUSTRIJA			ZAUSTAVITI SE	VARESI ELENA	UPALA DUŽICE OKA (MNOŽ.)	MUŠKI POTOMAK	FIZIČKA KRAL ZA "BRZINU"	BALTIČKI NARODI	SITNI OTPAKCI SIJENA	MILICA OD MILJA						FRIZERSKI PRIBOR (MNOŽ.)
DIVLJA PATKA		IME SAHISTE NIMCEVICA																
KINESKA MJERA ZA OBUJAM		BLAGODAN NA DAN 1. STUDENI																
AVIO KRATICA ZA U.S.A.	MUŠKO IME TOMISLAV																	
OTPORNOST NA ZARAZU	NEZNATNA	VITEZOVI																
STARI GRAD U ALBAHJI		PRIGLUP SONJAV																
POKRAJINA U ŠPANIJSKOJ																		
NAMOTATI																		

stuhli
motel **stuhli** tuzla
VI.: Branimir Stuhli

Ul. Bukinjska br. 60 • Tel. ++387-35-283-330 ; 061-13-10-13 • E-mail: stuhli@bih.net.ba

**VODA KOJA
SVE
POKREĆE**

A QUALITY PRODUCT OF
Pivara Tuzla

**Gospodarska
BANKA** Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 33 207-023, 207-022
Fax: 387 33 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 33 203-910
Fax.: 387 33 442-959

Digital Foto Laboratorij
Foto Žunić

TUZLA: 035/254-594
035/257-205
035/251-448
GRAČANICA: 061/772-282
TEŠANJ: 061/251-897
DOBOJ: 053/231-554

e-mail: zunic@inet.ba

MLIN
LJUBAČE

MLIN
"HUSINSKI RUDAR" D.D.
LJUBAČE-TUZLA
75214 LJUBAČE-TUZLA

TEL./FAX ++387 35 80 85 38, 80 85 39, 80 85 40 • E-mail: mlin@bih.net.ba

PrintCom
GRAFIČKI INŽENJERING

75000 Tuzla Rudarska 61
Tel.: ++ 387 35 282-000, 283-218
Fax: ++ 387 35 280-210
e-mail: printcom@bih.net.ba

Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i
društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak, Tuzla • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Mr. Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Martin Antunović, Romeo Knežević, Zvonko Bosankić, Radoslav Tomićić, • Fotografije: Martin Antunović i Juraj Novosel • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171 • Tehnička priprema, repro i štampa: "PrintCom" d.o.o. Grafički inženjering Tuzla • Račun: 132-100-03108521-25 kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla - HKD Napredak, Tuzla - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

CVJEĆARA FLORAMI

Vam nudi veliki izbor rasade, saksija, žardinijera, zemlje za cvijeće od 50 l, 20 l, 10 l, 6 l, 5 l, te zemlje u pakiranju od 1kg iz vlastite proizvodnje pod nazivom FLORATRES, rezanog cvijeća, lončanica, svijeća, lampinjona, lukovica svih vrsta, ruža sadnica i ukrasnog šiblja. Sve to možete nabaviti uz najpovoljnije cijene u gradu i dobiti stručne savjete. Vaše je samo da dodete na MALU PIJACU i da se uvjerite u našu ponudu.
FRANJO BOSANKIĆ

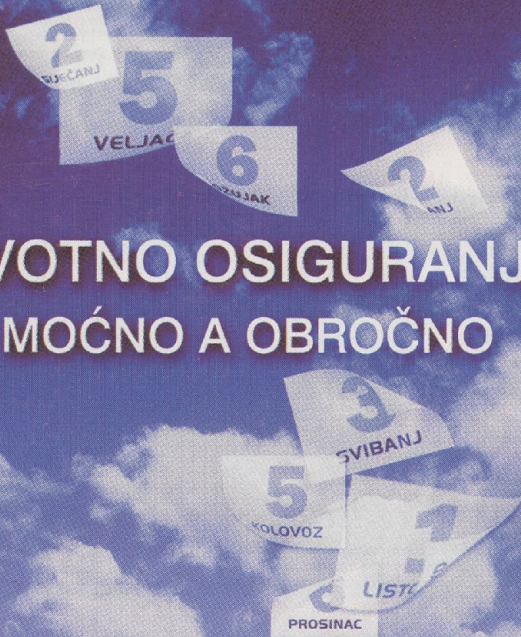
JAVNO PODUZEĆE
RADIO TELEVIZIJA
TUZLANSKOG KANTONA
Ul. Slatina br. 2 Tuzla

P L I V A

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29
Fax. ++ 387 33 65 39 86

Za sva vremena

ŽIVOTNO OSIGURANJE MOĆNO A OBROČNO

 CROATIA OSIGURANJE d.d.

tel: +387 39 839 100,
www.croatiaosiguranje.com, croatia-os.ljubuski@int.tel.hr

Osnovan 1992.godine INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
Marketing: 250-261, 250-262, 250263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba

Javno komunalno preduzeće
CENTRALNO GRIJANJE

TUZLA

Uj. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Tel: ++387 35 283 443
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 35 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

Radost, sigurne štednje

tuzlanska banka d.d. tuzla